

Täysistunto

Keskiviikko 4.11.2015 klo 14.00—17.37

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.37.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Paula Risikko (14.00—16.02) ja puhemies Maria Lohela (16.02—17.37).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Välikysymys hallituksen liikennepolitiikan tavoitteiden vaikutuksista kansalaisille ja alueelliselle saavutettavuudelle

Välikysymys VK 3/2015 vp

Välikysymyksen esittäminen

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Välikysymyksen esittämistä varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Edustaja Taimela ja 58 muuta edustajaa ovat tehneet valtioneuvostolle välikysymyksen VK 3/2015 vp hallituksen liikennepolitiikan tavoitteiden vaikutuksista kansalaisille ja alueelliselle saavutettavuudelle. Annan nyt puheenvuoron välikysymyksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Katja Taimela luki välikysymystekstin.

Työjärjestyksen mukaisesti välikysymys lähetettiin keskustelutta valtioneuvostolle vastattavaksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 99/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Keskustelu

14.15 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt esiteltävän hallituksen esityksen tavoitteena on edistää asu-
miskustannusten kohtuullisuuden toteutumista valtion tukemassa asuntokannassa. Valta-
osa esityksen sisällöstä perustuu suoriin hallitusohjelmakirjauksiin.

Valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen eli niin sanottujen Ara-asuntojen vuokrat ja käyttövastikkeet on määriteltävä omakustannusperiaatetta noudattaen. Sen mu-
kaan asukkailta perittävillä vuokrilla ja käyttövastikkeilla saa kattaa lähinnä vain talon ra-
kentamisesta aiheutuneet pääomakulut sekä kiinteistön hoito- ja korjauskulut. Valtaosassa
Ara-asunnoista vuokrat ja käyttövastikkeet ovat kohtuullisella tasolla, selvästi matalampia
kuin vapaarahoitteisten asuntojen vuokrat. Eri vuokrataloyhteisöillä on kuitenkin erilaisia
tapoja soveltaa omakustannusperiaatetta koskevia säännöksiä, mikä on johtanut paikoin
huomattaviinkin eroihin toimijoiden omistamien Ara-asuntojen vuokratasoissa.

Nyt hallituksen esityksellä tarkennetaan omakustannusperiaatetta koskevia säännöksiä
ja poistetaan nykyisen kaltaisia eroja eri vuokrataloyhteisöjen omistamien Ara-asuntojen
vuokratasoissa, madalletaan joissakin kohteissa ilmenneitä huomattavan korkeita vuokria
sekä hillitään asumiskustannusten nousua ja tehostetaan omakustannusvuokrien valvontaa.

Keskeiset kohdat esityksessä ovat: Rajoitetaan tuleviin peruskorjauksiin varautuminen
asukkailta perittävissä vuokrissa ja käyttövastikkeissa vain kohtuulliseen määrään. Ase-
tuksella tätä kohtuullista määrää on tarkoitus tarkentaa 1—2 euroksi neliötä kohti kuukau-
dessa. Edelleen, rajoitetaan vuokrien tasausta normaalien ja erityisryhmille tarkoitettujen
asuntojen kesken. Alennetaan omakustannusvuokrissa perittävä omistajan omarahoitus-
osuudelle maksettava korko nykyisestä 8 prosentin tuottomahdollisuudesta 4 prosenttiin.
Asetetaan vuokratalojen omistajille velvollisuus kilpailuttaa hankkimansa merkittävät
kiinteistönhoitopalvelut ja kunnossapitotyöt sekä laatia näistä jälkilaskelmat. Näillä toi-
menpiteillä toimitaan vuokratalojen asukkaiden parhaaksi vuokrien nousua hilliten.

Tämä hallituksen esitys oli lausuntokierroksella elo—syyskuussa. Lausuntopalautteen
perusteella hyvin moni tuntui kannattavan tavoitteita, mutta keinoista oli erimielisyyksiä.
Monet yksityiset vuokrataloyhtiöt vastustivat näitä tehtyjä muutosehdotuksia kuten jotkut
kunnat. Sen sijaan asukkaat kannattivat ehdotuksia mutta pitivät niitä puolestaan paikoin
lievinä eli olisivat halunneet jopa voimakkaampia rajoituksia. Lausuntopalautteen perus-
teella hallituksen esitykseen tehtiin se muutos, että vuokrien ja käyttövastikkeiden tasaa-
misen kieltämisestä yli maakuntarajojen luovuttiin. Tähän toimeen ryhdyttiin sen takia,
että jos kieltäminen yli maakuntarajojen olisi vuokrien ja käyttövastikkeiden osalta voimassa,
hyödyt olisivat todella minimaaliset mutta haitat monissa vähäisen asuntokysynnän alueel-
la sijaitsevilla kohteilla erittäin suuret. Sen takia tästä kohdasta luovuttiin.

Mutta, arvoisa puhemies, tällä esityksellä tuodaan mahdollisuus kohtuuhintaiseen asu-
miseen edelleen näissä asunnoissa ja alennetaan vuokriennousupaineita, mikä on ollut pit-
kään ja monien hallitusten tavoitteena. Nyt se toteutuu.

14.20 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on tehnyt hyvää työtä. Kun
hallitusneuvotteluissa tehtiin linjauksia, niitä laitetaan nyt käyntiin: byrokratiaa vähenne-
tään ja asumisen kustannuksia valtion rahoittamissa asunnoissa oikeasti lasketaan. Onhan
se ollut outoa — mekin varmaan tiedämme monia tuttuja, jotka asuvat Ara-asunnoissa kal-
liimmalla vuokralla kuin mitä maksetaan yksityisellä puolella vapaarahoitteisista asun-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

noista. On ollut toimintatapoja, jotka eivät oikeastaan kestä päivänvaloa, mutta koska ne ovat olleet laillisia, niitä on tehty. Mielestäni on hyvä, että korjauskustannuksia ei voi ylimitoitaa, ei voi korkotuotolla tehdä mahdottomia ja esimerkiksi tavallisten ja erityisryhmille tulevien vuokrien tasaamista ei tehdä väärin.

On myös itsestään selvää, että kilpailutuksen pitäisi olla arkipäivää kaikessa asuntojen korjauksessa. Näinhän teemme yksityisomistuksessa. Vaikka en asu itse Ara-asunnossa täällä Helsingin päässä, niin täytyy sanoa, että minullakin jäi suu auki, kun huomasin vähän jäljestäpäin, miten nämä korjaukset hyvin usein asunto-osakeyhtiöissä toimivat. Ne vain annetaan jollekin, ja hintataso voi olla normaaliin hintatasoon verrattuna jopa kolmin-, nelin-, viisinkertainen. Mitä arvelette, että ihan tavallinen saunan remontointi maksoi omassa asunto-osakeyhtiössäni? Yli 70 000. Kotimaakunnassani tällainen remontti olisi noin 10 000 euroa.

14.22 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! On totta, että meidän asuntopolitiikan kaikkein pahin kompastuskivi on se, että siellä, missä on tarve asuntoihin, kohtuuhintaista asumista ei ole tarjolla. Eli tarve on nimenomaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon lisäämiseen. Nyt käsillä oleva ehdotus jossain määrin, ainakin tavoitetasolla, tähyää tähän. Se, tuleeko tämä onnistumaan vai onko tuloksena vain nykyistä heikompi varautuminen vuosi- ja peruskorjauksiin, jää nähtäväksi.

Periaatteellisesti on hyvä, että selkeytetään omakustannusperiaatteen toteutumista. Täsäkin voi sanoa, että tämä asukkaiden näkemys on varmasti oikea — oikeansuuntainen mutta riittämätön — koska meillähän kohtuuhintaisen asumisen ongelmat ovat kuitenkin syvemmällä. Kyse on siitä, miten saamme kasvatettua erityisesti pääkaupunkiseudulla ja muualla kasvukeskuksissa asuntojen määrää. Hallituksen kehysbudjetti ei, sen enempää kuin tulevan vuoden talousarvioakaan, lupaa hyvää. Valtion korkotukilainojen omavastuukorkoa nostetaan nykyisestä 1 prosentista 3,4 prosenttiin. Tällä on huomattavasti suurempi merkitys vuokrien määräytymisessä kuin nyt käsillä olevalla lakiesityksellä. Jo tällä hetkellä kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen vaje on suuri, ja ongelma vain pahenee muun muassa kasvaneen maahanmuuton seurauksena. Nyt tarvittaisiinkin erityinen toimenpideohjelma, jolla Aran mahdollisuuksia toimia kohtuuhintaisen asumisen moottorina kehitettäisiin.

Asuntorakentaminen ja siihen kytkeytyvä korjausrakentaminen olisi nähtävä investointina, ei kulueränä. Koko ajan kasvavaa työttömyyttä voitaisiin myös rakentamisen vauhdittamisella hillitä. Meillä on tiedossa, että yhden työntekijän panos rakennustyömaalla lisää kerrannaisvaikutuksia usealla työntekijällä palveluissa ja liikenteessä. Tähän tehtävään toimenpideohjelmaan olisi myös valtion ja kuntien välisen hyvän yhteistyön kuuluttava. Hyvin käyntiin lähteneitä MAL-sopimuksia pitää jatkaa myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella, ja tästähän ympäristövaliokunta on yksimielisesti lausunut, että näin todella pitäisi tehdä. Liikenne- ja asuntorakentaminen on kytkettävä näiden sopimusten kautta entistä kiinteämmin yhteen. Hyvien liikenneyhteyksien varrelta on löydyttävä kaavoitettuja tontteja erityisesti kohtuuhintaisten asuntojen rakentamiseen. Valtion porkkana kuntiin päin on liikenneväylien rakentaminen. Erityistä panosta tarvitaan raideliikenteeseen. Edellinen hallitushan teki tässä jo hyvää työtä. Nämä suunnitelmat olisi syytä nyt kaivaa esiin. Eli kysymys on, kuten jo sanoin, liikenneinfran osalta, asuntorakentamisen osalta ja asuinalueiden ja peruskorjauksen osalta investoinneista, ei kuluerästä, ja tähän työllisyystilanteeseen

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

tämä sopisi äärimmäisen hyvin. Samalla voitaisiin ratkoa tätä äärimmäisen vaikeaa asuntotilannetta erityisesti kasvukeskuksissa.

Täytyy myös muistaa, että pitkällä tähtäimellä asumisen hintaa ei Suomessa saada alas, ellei meillä ole riittävästi asuntoja, niin että ei puhuta niukkuudesta. Ja tästä niukkuudesta puhutaan erityisesti siellä, missä työpaikkoja syntyy. Tämä tarkoittaa myöskin sitä, että emme kykene sitten vastaamaan kasvun tarpeisiin, kun pullonkauloja syntyy niihin kuntiin, joissa asuntojen hinnat ovat korkeat ja tätä kohtuuhintaista asumista ei ole.

Haluan vielä tässä yhteydessä ottaa esiin yhden asian, joka ei tule eduskunnan käsitteilyyn mutta joka liittyy pyrkimykseen — tai kuviteltuun pyrkimykseen — lisätä kohtuuhintaisia asuntoja pienituloisille. Kyseessä on asetusesitys, jolla palautettaisiin tulorajojen tarkistus Ara-asuntoihin. Tämä esitys on saanut täystyrmäyksen kunnilta. Sillä vain lisättäisiin byrokratiaa. Sillä ei ole mitään tekemistä sen kanssa, että asuntoja saataisiin lisää. Tämä on myös ristiriidassa sen hallituksen kärkihankkeen kanssa, jolla byrokratiaa pyritäisiin vähentämään, koska tämä lisää byrokratiaa ja lisää kuntien kustannuksia.

14.28 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Kohtuuhintainen asuminen ja vuokriennousun paineen hillitseminen ovat tärkeitä tavoitteita, ja täytyy antaa asuntoministeri Kimmo Tiilikaiselle kiitosta siitä, että reippaalla tahdilla on lähdetty näiden asuntotuotannon ja asuntoasioiden hallitusohjelmakirjausten toimeenpanoon liikkeelle.

Kohtuuhintaisen asumisen paras tae on, niin kuin edellinenkin puhuja oppositiosta totesi, se, että meillä on riittävästi rakentamista ja riittävästi asuntoja, asuntotuotantoa. Sen takia hallitusohjelmassa onkin kirjattu asuntotuotannon vauhdittaminen ja työn alla on selvitys vuokra-asuntojen korkotuen kymmenen vuoden välimallista. Kysyisin ministeri Tiilikaiselta hieman tällaista laajempaakin katsausta tähän: mitä kaikkea on ja millä tavalla nämä uudistukset ovat etenemässä?

Meillähän on tarkoitus myös valitusoikeuksia rajata, tehdä valitusmaksuja, että kaavoitusta saataisiin nopeutettua. Meillä on miljardien hankkeet, erilaiset hankkeet odottamassa luvituksia — kaikki eivät toki asuntotuotantoon tietenkään mutta moneen muuhun — ja sen takia näissä asioissa on syytä edetä. Tulemme myös luopumaan kaavoituksessa vahvistamisenmenettelystä, ja pieni lisärakentaminen tullaan sallimaan ilmoitusmenettelyllä. Isona asiana maankäyttö- ja asumissopimukset, MAL-sopimukset, on tarkoitus ulottaa myös kasvukäytävälle, ja kysyisin myös tästä ministeri Tiilikaiselta: minkälaisella aikataululla esimerkiksi pääkasvukäytävä Helsinki—Hämeenlinna—Tampere tuon MAL-sopimuksen tulee saamaan?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Täällä on muutamia vastauspuheenvuoroja pyydetty. Ensimmäisenä oli pyytämässä edustaja Jokinen, olkaa hyvä, ja sitten kaikki, jotka ovat pyytäneet, voivat kyllä sen saada.

14.30 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erittäin tärkeää, että hallitus nopealla tahdilla on nyt tarttunut tähän hallitusohjelman mukaiseen tavoitteeseen lisätä kohtuuhintaista asuntotuotantoa ja puuttua niihin ongelmiin, joita siinä on ollut. Nämä kaavoitusmääräykset ovat sellaisia, että esimerkiksi tällä hetkellä Helsingissä kaavoitusmääräykset tekevät asuntorakentamisesta 800 euroa neliöltä kalliimpaa kuin on hiukan kauempana pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Sen takia on erittäin tärkeää, että tämä MAL-sopimusten mukainen asuntotuotannon tukeminen kohdennetaan myös

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

näille kasvukäytävälle. Näillä suurilla kasvukäytävillä suurten liikenneväylien varrella, Helsinki—Hämeenlinna—Tampere, Helsinki—Lahti, Helsinki—Turku-suunta, on kohtuuhintaista maata tarjolla, siellä on halukkuutta rakentaa näiden suurten liikenneväylien varteen kohtuuhintaista asumista. Kysynkin: millä aikataululla tähän päästään, että saadaan tätä tukea myös näiden kasvukäytävien varsille eikä vain suuriin kasvukeskuksiin niin kuin tällä hetkellä?

14.31 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta oli hyvä, että itse asiassa käytitte nämä puheenvuorot niin kuin käytitte, koska kannattaa nyt tarkemmin perehtyä siihen, minkälaisen hallituslinjan asuntopolitiikkaan on tämä hallitus valinnut. Nimittäin tähän lopetatte kohtuuhintaisen asuntotuotannon kokonaan. Se on todella suuri arvovalintakysymys. Minusta edustaja Myller puhui ihan oikeasta asiasta. Mehän kiitämme ministeriä siitä, että teitte tämän, toitte tämän esityksen tänne. Tätä selvitettiin jo viime kaudella, ja minusta se on oikeansuuntainen, ja siitä kritiikistä huolimatta, että se ei laske vuokrahintoja merkittäväällä tavalla, on minusta silti oikein, että toitte tämän.

Mutta se on iso arvovalintakysymys, että te ette voi pitää tätä omavastuukorkoa nyt siinä prosentissa, joka oli suuri saavutus viime kaudella, ja nyt kun se nostetaan 3,4 prosenttiin, te voitte heittää hyvästit kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle, varsinkin kun investointiavustuksia ei välttämättä tule. Tosin olen olettanut, että ministeri tulisi tässä katumapöydälle ja siltä osin investointiavustusta vielä tarjottaisiin kuitenkin joillekin ryhmille. Mutta nyt kysyisinkin: onko sinne tulossa edes jotain vihreämpää?

14.32 Martti Mölsä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä lakimuutoksella tuodaan mahdollisuus kohtuuhintaiseen asumiseen. On totta, kuten edustaja Myller totesi, että kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja ei ole siellä, missä niitä pitäisi olla, eli vaje on suuri.

Neljä vuotta sitten silloinen ministeri Kiuru lupasi: nopeasti kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, (Krista Kiurun välihuuto) 3—4 euroa kuukaudessa vuokrat edullisempia ja niin edelleen, ilman valtion tukitoimia vielä kaiken lisäksi. Miksi ette ole sitten kuitenkaan hoitaneet asiaa kuntoon? Te olitte ministerinä, edustaja Viitanen. Miksi asia ei tullut neljän vuoden aikana kuntoon? (Välihuuto) Selitykset eivät nyt auta. Kun sitten edustaja Viitanen vielä totesi, että nyt sitten lopetetaan tämä kohtuuhintainen asuntotuotanto vallan, niin kyllä nyt ollaan tekemässä sitä, päinvastoin kuin mitä te saitte aikaiseksi.

14.33 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sehän tässä nyt toden totta huolestuttaaakin, että juuri ne kohtuuhintaisen asuntotuotannon parannukset, mitä tehtiin viime kaudella, esimerkiksi valtion tuki, lakkautuvat nyt sitten ensi vuoden alusta. Siinä suhteessa, kun ollaan tuettu sitä, että ihmisille syntyisi kohtuuhintaisia koteja, tämä hallitus vie kaikki ne kannustimet, tukitoimet pois. Omavastuukorko nostetaan jälleen kerran sellaiselle tasolle, että kukaan ei rakenna näitä. Tämä on iso ja koko ympäristövaliokunnan, koko eduskunnan esittämä huoli, ja tässä tilanteessa jos missä tarvittaisiin kokonaisvaltainen ohjelma, millä saadaan muutoksia nopeasti. Se tässä huolestuttaa kovasti.

Ministeri, te olette sen lisäksi leikkaamassa erityisryhmien investointiavustuksen valtuutta viime kaudella sovitusta. Te olette nyt tämän MAL-sopimuksen kytkemisen infrarakentamiseen repinyt auki täällä pääkaupunkiseudulla, se ei toteudu. Ja samoin sitten, kun tässä puhutaan korjauksista, viime kaudella pistimme 155 miljoonaa ylimääräistä rahaa kotien peruskorjaukseen, ja nyt näitä rahoja leikataan minimiin. Eli voisitteko ottaa kantaa

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

myös siitä (Puhemies koputtaa) näkökulmasta, miten tämä vaikuttaa paitsi kohtuuhintaisiin koteihin myös työllisyystilanteeseen?

14.34 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syyttely ja vanhojen muistelu ei välttämättä ole hedelmällinen tapa. Vuorollamme on eri puolueista asuntoministereitä ollut. Kyllä asuntopolitiikan perusongelma on se, että se on tällainen kysynnän ja tarjonnan lakiin perustuva homma, ja kun ei ole tarpeeksi tarjontaa, niin hinnat ovat korkeita. Ei Töölössä asunto maksa saman verran kuin Manhattanilla New Yorkissa sen takia, että kaavoitus on kalliimpaa tai joidenkin tällaisten yksittäisten syiden takia, vaan asuntojen hinta ja sitä kautta myöskin vuokrat määräytyvät käytännössä asuntopörssissä. Tämä on iso rakenteellinen ongelma. Sen vuoksi pelkästään pääkaupunkiseudulla on kymmeniätuhansia ihmisiä vuokra-asuntojonoissa jonottamassa niitä liian vähäisiä vuokra-asuntoja. Totta on se, että tässä nyt annetaan tämän yhden ehdotuksen osalta, johon sisältyy paljon hyvää, sellainen kuva, että tällä nyt ratkaistaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon ongelma. Näinhän se ei ole, kun samaan aikaan omavastuukorko nostetaan 1 prosentista 3,4 prosenttiin, leikataan korjausavustuksia, leikataan erityisryhmien (Puhemies koputtaa) investointiavustuksia ja niin edelleen.

14.36 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta oli hyvä, että kun Mölsä sanoi, että viime kaudella ei kohtuuhintaista asuntotuotantoa edistetty, niin — koska oli päinvastoin — sain vielä käyttää todella tarkentavan puheenvuoron. Viime kaudella 2013—2015 tehdyt toimet eli ne, jotka tehtiin ison asuntopoliittisen paketin osalta, ovat alkaneet purra. Siinä paketissa korkotuen omavastuukorko oli siis 1, käynnistysavustuksia myönnettiin 10 000 euroa per kohde, ja silloin lähtövuokra oli 9,2 euroa per neliö per kuukausi. Nyt vuonna 2016, jos ei tule enää tätä omavastuukoron alentamista, joka on ollut nyt viime kaudella käytössä, käytännössä sen takia ja ilman käynnistysavustusta ollaan tilanteessa, jossa kohteen lähtövuokra tulee nousemaan noin 15,5 euroon per neliö per kuukausi. Eikö tämä ole aika kova juttu, että viime kaudella tuotettiin asuntoja, joiden lähtöhinta oli alle 10 euroa (Puhemies koputtaa) neliö ja nyt se on kohta yli 15? (Puhemies koputtaa) Sen takia kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuotanto ei enää nouse.

14.37 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ongelmana tässä maassa todellakin on aivan liian kalliit vuokra-asunnot. Ongelma on myöskin se, että esimerkiksi Isojoella saadaan kaksio 17 000 eurolla, Helsingissä vastaava kaksio maksaa 270 000 euroa — sama arkkitehti, samanlainen rakentaminen, samat tarvikkeet. Mistä tämä johtuu? Yksi asia, joka tähän vaikuttaa, on meidän koko vinoutunut systeemimme. Me olemme rakentaneet tämän systeemin sillä tavalla, että yhteiskunnan varoilla, meidän verovaroillamme, me maksamme asumistukien muodossa nämä rakentamiset. Me mahdollistamme tämän järkyttävän korkean vuokratason tähän maahan. Niin kauan aikaa kuin me suostumme tähän, korot nousevat niin yksityisellä kuin kunnallisella ja valtiollisella puolella.

Meidän täytyy pystyä laskemaan vuokratasoja. Niitä ei lasketa siten, että köyhät pannaan itse maksamaan, ei tietenkään, vaan meidän on pystyttävä laskemaan vuokratasoa. Ja se on tämän hallituksen hyvä asia, että hallitus pyrkii nyt siihen, että ainakin uusissa asunnoissa ja korjausten jälkeen vuokrataso laskee. Se on ehdottomasti se suunta, (Puhemies koputtaa) mihin meidän on pyrittävä.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

14.38 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se puute, mikä meillä on asuntopolitiikassa ollut, on pitkäjänteisyyden puute. Sen takia olisi ollut äärimmäisen tärkeitä, että niitä toimia, jotka viime hallituksessa laitettiin liikkeelle, olisi voitu jatkaa ja vahvistaa, koska näyttää siltä, että me olemme kaikki samaa mieltä siitä asiasta, että kysessä on nimenomaan se, että meillä ei ole tarjontaa mutta on kysyntää. Nyt kun puhutaan esimerkiksi tästä kymmenen vuoden välimallista, niin meidän emme tiedä vielä, millainen se tulee olemaan, mutta se ei edusta missään tapauksessa pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta, koska siinä ikään kuin väliaikaisesti nämä asunnot ovat vuokra-asuntoina ja hinta tulee olemaan se, mitä täällä sanottiin: selvästi yli nykyisten aravavuokrahintojen. Mutta me tarvitsemme nimenomaan kohtuuhintaisia asuntoja.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän vielä vastauspuheenvuoron seuraaville edustajille: edustajat Heinonen, Torniainen, Jokinen, Viitanen, Kiuru Krista ja edustaja Uotila. Sen jälkeen ministeri vastaa.

14.39 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilastot ovat lahjomattomia, ja eihän peruutuspeiliin katsominen mitään ratkaise, mutta tosiasia on se, että asuntonministerinä ministeri Vapaavuori taitaa olla tällä hetkellä kärjessä siinä, miten paljon tähän maahan asuntoja on rakennettu. Uskon siihen, että ministeri Tiilikaisen aikana nähdään jälleen hyvä harppaus, ja siinä esimerkiksi tämä kymmenen vuoden välimalli korotuksessa on yksi hyvä keino, mitä on toivottu, ja uskon siihen, että se saadaan. Ja silloin kun meillä on riittävästi rakentamista, riittävästi asuntotuotantoa, niin silloin kaiken asuminen kustannuksia saadaan alaspäin, ja se on hyvä tavoite.

Mutta minun mielestäni on nyt kuitenkin rehellistä ja reilua arvioida esimerkiksi tätä hallitusta ja ministeri Tiilikaista hivenen pidemmän aikajänteen päästä, eli annetaan nyt ministerin tehdä näitä toimenpiteitä, mitä meillä hallitusohjelmassa on paljon, ja katsotaan, mitä tapahtuu. Itse uskon, että näillä hallitusohjelmatoimenpiteillä, joita nyt ministeri Tiilikainen määrätietoisesti arkeen vie, tähän maahan saadaan lisää rakentamista, erilaista rakentamista, kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja (Puhemies koputtaa) mutta myös muuta asuntotuotantoa.

14.41 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erittäin hyvä asia, että hallitus on tarttunut ripeällä otteella parantamaan rakentamisen edellytyksiä. Erilaiset tukitoimet ja tukimuodot ovat erittäin tärkeitä, mutta ei tarvita pelkästään tukimuotoja ja tukitoimia, tarvitaan paljon myös byrokratianpurkua sinne suunnitteluun, kaavoitukseen, rakentamiseen ja niin edelleen. Sitä kautta saadaan myöskin sitä tuotantoa lisättyä, se on äärimmäisen tärkeää, ja toivon, että hallitus jatkaa tällä ripeällä otteella myöskin siihen suuntaan.

Nimenomaan tämän hallituksen esityksen tavoitteena on edistää asumiskustannusten kohtuullisuuden toteutumista valtion tukemassa asuntokannassa, ja se on omasta mielestäni nimenomaan hyvä asia tässä hallituksen esityksessä.

14.42 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erittäin tärkeää, että nyt ymmärretään se, että liikenne- ja asuntopolitiikka kulkevat käsi kädessä. Sen vuoksi on tärkeä tämä näkökulma, jota nyt ollaan avaamassa, että nämä kasvukäytävät ovat myös niitä alueita, joihin asuntotuotantoa pitää tukea, ei pelkästään suuriin kasvukes-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

kuksiin. Kun keskusteleen nuortenparien kanssa, jotka suunnittelevat sijoittumista, elämänsä sijoittumista, niin he puhuvat juuri näistä suurista liikenneväylistä ja niiden varteen sijoittumisesta, koska ei tiedä, mistä se työ aina löytyy sen väylän varrelta jatkossa. Välttämättä ei kannata sitoutua yhteen paikkakuntaan, vaan vahvaan liikenneväylään ja kasvukäytävään, ja sen takia on tärkeää, että myös asuntotuotannon tukemista ohjataan näiden kasvukäytävien varteen. Mutta se edellyttää myös tietynlaisia panostuksia liikenneinfraan, jotta saamme rakennetusta liikenneinfraasta maksimaalisen hyödyn irti pienillä lisäinvestoinneilla, investoimalla seisakkeisiin, avaamalla vaikka moottoriteiden levähdysalueita liittymiksi, niin että siellä voidaan asuntoalueita rakentaa. Näillä pienillä lisäinvestoinneilla otetaan lisää tehoa (Puhemies koputtaa) tästä infraasta.

14.43 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmaa arvioimme, ja sehän tässä eniten pelottaakin, että nyt nimenomaan ollaan viemässä tätä kohtuuhintaisen asuntotuotannon tukea pois. Kyllä minä nyt tässä jälleen kerran ihmettelen, kun näen 100-prosenttisen takinkäännön perussuomalaisen osalta: viime kaudella vaadittiin kovasti valtion toimia kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistämiseksi, ja nyt kun olette itse hallituksessa, niin sanotte täällä, että nimenomaan, näitä tukia ei saisi olla lainkaan. Olikohan tässä nyt jälleen kerran se markkinaehtoisuus, mistä tuolla äskeisessä välikysymyksessä oli kysymys?

Puhemies! Muistan ihan muutaman päivän takaa Ylen uutisoinnin, jossa pääkaupunkiseudun kuntien päättäjät kritisoivat hallitusta siitä, että siltä puuttuu koko kaupunkipolitiikka. Siellä taisi olla kokoomuksen entinen kansanedustaja Mäkinen Vantaalta kovasti huolissaan tästä asiasta. Tämä on vakava ongelma, ja toivon, arvoisat hallituspuolueet: ottakaa tämä vakavasti. Ihmiset tarvitsevat kohtuuhintaisia koteja, kaupunkiseutujen täytyy voida kehittyä.

Samassa yhteydessä hallitus on pistänyt käytännössä katsoen jäihin tämän lähiöiden kehittämisen, ja se liittyy mitä suurimmassa määrin myös viisaaseen asuntopolitiikkaan (Puhemies koputtaa). Haluaisin myös tästä ministeriltä kommentteja.

14.44 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä, että tuo Vapaavuoren välimalli tuli tässä esiin, ja sitä täällä peräänkuulutettiin jo, että silloin nousi asuntoja. Kyllä nousi, valtio ottikin roolin, jossa yhtäkkiä tuettiin markkinaehtoista vuokra-asuntotoiminnan synnyttämistä. Ja vielä kysyn teiltä uudelleen: sitäkö varten veronmaksajien rahoja käytetään, että synnytetään grynderiasuntotuotantoa samalla, vielä veronmaksajien rahoilla? Näinhän ei pidä tehdä, lähtövuokraan tuli 20 euroa per neliö per kuukausi. Minä uskon kyllä siihen, että, luoja kiitos, varmasti ministeri Tiilikainen tähän ei halua lähteä.

Nyt kysymys on siitä, että jos tämä on ainoa malli, tämä vuokranmäärityksen tarkistaminen, niin tähän johtaa siihen, että nämä toimet jäävät todella paljaksi. Nyt on kysymys siitä, että te lopetatte kokonaan kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon, ja olen samaa mieltä siitä, että annetaan ministerille armoa. Teillä on mahdollisuus palauttaa tämä korkotaso. Vaikka olette määritellyt nyt, että luovutaan tästä 1 prosentin omavastuukorosta, niin te voitte kuitenkin palauttaa sen. Nämä eivät ole säästökysymyksiä (Puhemies koputtaa), vaan Ara on budjetin ulkopuolinen rahasto, ja minä toivoisin, että investointiavustus ja käynnistysavustus sen lisäksi tulevat takaisin. Sitten me voimme puhua kohtuuhintaisesta vuokra-asuntotuotannosta.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro edustaja Uotilalle, sen jälkeen ministeri vastaa, ja jatketaan debattia vielä sen jälkeen.

14.46 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin asuntopoliitiikka, erityisesti kasvukeskuksissa ja pääkaupunkiseudulla, on ihan tärkeää. Sen pitäisi oikeastaan olla hallituksen kärkihankkeiden joukossa, että se saataisiin hanksaan, koska se vaikuttaa työllisyyteen, se vaikuttaa kansalaisten ostovoimaan. Se vaikuttaa kansalaisten, palkansaajien palkkapyyntötasoihin: jos käytettävistä olevista tuloista menee 30—40 prosenttia asumiseen, niin olisi tähän saatava rahaa. Elikkä asumisen kalleus on tosi iso yhteiskunnallinen ongelma, puhutaan sitten korkeista vuokrista tai muista korkeista asumiskustannuksista, ja sen takia kannustusta ministerille tämän asian eteenpäinviemiseksi.

Mitä tulee tähän tasaamiseen yksityiskohtana tähän esitykseen liittyen, niin minusta siinä on kyllä järkeä siinä mielessä, että moni vuokralainen, joka kuuliaisesti maksaa kaikki kulut, pääomakulut, ylläpitokulut, kaikki asumisensa kulut, on tasausjärjestelmien epäoikeudenmukaisuuksien takia joutunut maksamaan siinä sivussa aivan toisia asuntoja myöskin ja toisten asuntojen kuluja, ja se ei ole reilua silloin, kun vuokralainen on omassa vuokrassaan kaikki kulut muutoin maksanut, päinvastoin kuin omistusasujat, jotka saavat korvähennysoikeuden kautta tukea.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Tiilikainen, olkaa hyvä, 3 minuuttia. (Kimmo Tiilikainen: Saako tulla oikein pönttöön?) — Saa tulla.

14.47 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Kiitos, arvoisa puhemies! — Tämä nyt käsillä oleva esitys nimenomaan rajaa vuokrien nousua. Aivan niin kuin edustaja Uotila totesi, tällä nyt rajoitetaan sitä, kuinka paljon erilaisia kuluja pystytään vuokralaiselle asettamaan. Kuten edustaja Kiuru totesi, tätä on todellakin selvitelty ja on tainnut olla jopa lausunnoilla aikaisemmin. Nyt se tehdään, eikä vain suunnitella.

Asuntorakentamisen lisääminen on hallituksen kärkihanke, työllisyys- ja kilpailukykytavoitteiden osana on asuntorakentamista lisää. Miten? Kun täällä valitetaan, että nyt viedään edellytykset kohtuuhintaiselta asuntotuotannolta, niin valitettavasti olette väärässä. (Pia Viitasen välihuuto) Ei viedä edellytyksiä. Kohtuuhintaiseen asuntorakentamiseen tarvitaan lisää toimijoita. Luovutaan siitä, että vain tietyt toimijat, tietynnimiset toimijat, saavat rakentaa kohtuuhintaisia asuntoja. Siirrytään kohdekohtaiseen tarkasteluun. Saamme uusia toimijoita kohtuuhintaisen asuntorakentamisen piiriin. Kymmenen vuoden välimalli ei ole se sama välimalli kuin joskus aikaisemmin vaan uusi välimalli, jonka selvitysmies ensi viikolla tulee esittelemään, sen jälkeen siihen tartutaan ja valmistellaan lakiesitykset sen pohjalta.

Käyttö- ja luovutussopimukset: Tämä 40 vuoden rajoitusaika on jossain kohdin aivan liian pitkä. Mikäli tuo asunnon omistaja sitoutuu sijoittamaan sen pääoman uustuotantoon, on kohdekohtaisesti mahdollista aiemmin luopua tästä käyttörajoituksesta, myydä asuntoja, alkaa tuottaa uusia. Saamme lisää rakentamista. Ja kuten edustaja Viitanen jo tiesi — Kiurulta oli ilmeisesti lipsahtanut ohi — asuntorakentamisen lisäämiseksi investointiavustukset opiskelija-asuntoihin, nuorisoasuntoihin, senioriasuntoihin säilyvät. Jos haluamme lisätä rakentamista, niin näillä matalan avustusprosentin kohteilla saamme samalla rahalla enemmän käynnistyksiä kuin rajaamalla ne pois. Ja mitä tulee tähän käytettävissä olevaan

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

rahaan, niin yhtä paljon euroja on käytettävissä erityisryhmien investointiavustuksiin ensi vuonna kuin tänä vuonna.

MAL-sopimuksia jatketaan — MAL-sopimuksia jatketaan kaikkien kaupunkien kanssa. Sen lisäksi tehdään kasvusopimuksia ja kasvukäytäväsopimuksia hallitusohjelman linjauksen mukaisesti. Aloitustavustukset Helsingin seudulla säilyvät, 10 000 euroa per alka-va asunto. Eivät ne ole mihinkään poistumassa. Kunnallistekniikka-avustukset säilyvät samalla tasolla MAL-sopimuksissa. (Myller: Tässä puhuttiin muista kasvukeskuksista!) — Kunnallistekniikka-avustukset säilyvät samalla tasolla koko MAL-sopimusten piirissä.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että asuntopolitiikan kokonaisuus kiinnostaa eduskuntaa. Tämä lakiesitys, joka nyt tuodaan, on vuokra-asukkaiden kannalta tarpeellinen, koska se hillitsee nousupainetta, hillitsee mahdollisuuksia periä ylisuuria vuokria. Muuten näistä toimista: aina kun hallituksen esityksiä tulee, mielihyvin jatkan keskustelua kanssanne.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Täällä oli muutama vastauspuheenvuoropyyntö vielä. Aloitetaan, edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

14.51 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää, että kun tätä asuntopolitiikkaa käsitellään, sitä käsitellään kokonaisuutena, ja se, mitä Jokinen täällä sanoi, on äärimmäisen tärkeää: liikennehankkeet ja asuminen kulkevat käsi kädessä. Siitä tähän nimenomaan esimerkiksi tässä valtion ja Helsingin seudun kumppanuudessa on ollut kysymys, että saataisiin uusia kaavoitettuja tontteja, että voitaisiin ratkaista se, saada lisää asuntoja. No, mitä te teette? Veditte Pisara-radan pois, valtio petti lupauksen. Ja kun te sanotte, että pitää saada lisää toimijoita, niin sehän edellyttää lisää tontteja. Nyt kun teillä näihin neuvotteluihin ei ole tarjota edes lämmintä kättä vaan kylmää kättä, niin mistä niitä tontteja luulette saavanne? Samaa aikaan sitten niiltä toimijoilta, jotka vielä tässä tilanteessa rakentavat kohtuuhintaista asuntotuotantoa, vedätte ne tuet pois tai vedätte ne mini-miin, jolloin sekin vaarantuu. Eli nyt näillä toimenpiteillä, jotka te teette sekä tämän kumppanuuden puolelta että sitten tämän Ara-tuotannon puolelta, korkotukien puolelta, on riski, että kumpikin näistä menee metsään ja neljän vuoden päästä, toisin kuin tänä päivänä esimerkiksi Vantaalla, missä rakennetaan kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja ennätystahtiin, tilanne on täysin toinen, jos te ette muuta näitä linjauksia.

14.52 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siihen, mitä ministeri juuri äsken sanoi: Asia, mihin meidän on kerta kaikkiaan puututtava, on se, että vain pieni piiri täällä nykyisin rakentaa ja nykyisin korjaa. Se valitettavasti toimii näin koko maassa. Se on varsin kartellisoitunutta toimintaa, ja se on erittäin väärästä, ja se on väärin. Myöskin se, että meillä käytetään todella paljon ulkomaista työvoimaa rakennustyömailla, vähentää suomalaisen työmiehen työpaikkoja.

Yhtenä seurauksena tästä on ollut muun muassa myös se, että myös jälki on ollut vähän sitä sun tätä. Sitten suomalaiset ovat menneet korjaamaan niitä myöhemmin. Meille ovat tulleet möröt seinät jäädäkseen, homeongelmat kasvavat koko ajan, ne lisääntyvät. Tässä onkin kysymys... (Riitta Myllerin välihuuto) — 70-luvulla ei ollut niin paljon näitä. Siitä, kun ruvettiin tekemään pullotaloja, lähti home, ja nyt uusissa taloissa on home jo siinä vaiheessa, kun talot luovutetaan ihmisille. Tässä on vissi ero siihen, mitä aikaisemmin oli. — Nyt haluan kysyä ministeriltä yhtä asiaa: kun nytten mennään tähän, niin kiinnitetäänkö huomiota myös rakennusvalvontaan?

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

14.53 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitokset ministerille siitä, että investointiavustukset on luvattu palauttaa esimerkiksi näihin opiskelija-asuntoloihin. Se on erittäin tärkeä asia, ja se on tärkeä asia erityisesti näiden kasvukeskusten kannalta, joissa on paljon opiskelijoita.

Tämän lakiesityksen tavoite asumisen kohtuuhintaistamisesta on täysin oikeansuuntainen, mutta kuten täällä on jo todettu, voi miettiä sitä, onko se riittävä.

Mutta halusin kiinnittää huomiota tähän toiseen hallituksen esitykseen, joka on nyt lausuntokierroksella. Se on Tampereen ja Helsingin seudun valtion tukemien asuntojen tulevat tulorajat. Tämä on erittäin huolestuttava esitys siinä mielessä, että eri asuinalueiden segregatio on semmoinen kehitys, mistä meidän kaikkien täytyy olla huolissaan ja mitä vastaan täytyy taistella tinkimättömästi. Tämä esitys voi johtaa siihen, että yhä enemmän köyhät asuvat tietyissä taloissa tietyillä alueilla, kun tavoitteena täytyy olla se, että ihmiset asuisivat hyvin tasaisesti eri etnisten ryhmien suhteen ajateltuna, eri tulotasojen suhteen ajateltuna. Eli onko ajateltu sitä, lisääkö tämä esitys segregatiota?

14.55 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri, vähän aikaa sitten, tästä ei ole kuin muutama viikko, vietettiin Asunnottomien yötä, ja siellä oli kymmeniä ihmisiä paikalla, mutta asunnottomia meillä on Suomessa tuhansia. Meillä on myös perheitä, joiden tuloista kaksi kolmasosaa menee asumiseen. Siinä voi miettiä, mikä osa jää lasten harrastukseen, ruokaan ynnä muihin menoihin. Asuntojen rakentamisen ja kohtuuhintainen asumisen ei pitäisi olla yhden hallituksen tavoitteita vaan hallituksesta toiseen meidän tärkeitä kärkitavoitteita.

Mutta tässä kohtaa kysyn myös tästä samasta aiheesta, minkä edusta Sarkkinen nosti esiin. Pidän tätä toimintatapaa, jolla Ara-asunnoissa asuvien tulorajoja palautetaan, sitä, että se tulee pelkkänä asetuksena eduskunnan ohi, erittäin huonona asiana. Mutta sitten tähän itse kysymykseen: Tosiaankin byrokratian lisääminen on yksi asia, ja se ei ole varmasti hallituksen kärkihankkeita, että lisätään byrokratiaa, sitä on varmasti ihan riittävästi tällä saralla jo olemassa. Sitten on tietenkin tämä eriarvoistuminen, alueiden eriarvoistuminen. Jo tällä hetkellä tarkistetaan asunnon tarve ja ilman muuta jatkossakin tarpeen (Puhemies koputtaa) tulee ratkaista, mutta tarvitsemmeko me siihen erillisiä asuntomarkkinoihin (Puhemies: Aika!) vaikuttavia tulorajoja? En pidä tätä tarpeellisenä.

14.56 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se oli hyvä, että hallitus peruutti tässäkin aikeensa leikata investointiavustukset nuoriso- ja opiskelija-asumiselta. Mutta ongelmaksi jää, että te myös samaan aikaan peruutitte edellisen hallituksen päätöksen nostaa tätä erityisryhmien investointiavustuksen kehystä, koska tarve esimerkiksi ikääntyvien asumiselle on valtavan paljon kasvava ja nyt sitten tämä ennakointi on mahdotonta.

Puhemies! Totta on, kun katsoo nyt tätä hallitusohjelman kokonaisuutta, että valitettavasti te olette leikkaamassa asumiseen liittyviä tukia merkittäväällä tavalla paitsi uudistustalantosta käytännössä myös tänään puheena olleesta korjausrakentamisesta. Siitä on tullut todella paljon nyt huolta. Voisitteko ajatella nyt niin, että peruuttaisitte myös aikeenne leikata tästä korjausrakentamisesta? Se palvelee paitsi sitä, että me pidämme ihmisten kodit hyvässä kunnossa, myös sitä, että tässä suhdannetilanteessa me saisimme merkittäväällä tavalla lisää työllisyyttä.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Mitä tulee vielä tähän aiempaan kysymykseen, toivon kyllä, että ministeri jaksaisi nyt ihan tosissaan pitää lähiöiden puolta ja jatkaa niitä kehittämistoimia, koska niistä ainakin viime kaudella kovasti kovasti tuli myös myönteistä palautetta.

14.58 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin totean ministerille, että on hyvä, että otatte vakavasti tämän huolen, eli kyllä asuntopolitiikka on tärkeää ja meidän pitää kohtuuhintaista asuntotuotantoa edistää ja luotan teihin siinä, että otatte eduskunnan viestin vakavasti.

Tuolla listalla, kun luettelitte, minkälaisia toimia lähdette tekemään, kaikkein vaikuttavin toimi on se, että omavastuukorko jäisi sinne 1 prosenttiin, mikä tekisi sen, että lähtövuokra näille uusille rakennettaville asunnoille olisi alle 10 euroa. Jos pääkaupunkiseudulla, niin kuin toteatte, säilyisi käynnistysavustus, niin vielä siltikin tämä johtaisi siihen, että 14 euroa olisi laskennallinen vuokrahinta, kun viime kaudella menttiin 9,5 ja 10 euron väliin. Siksi minusta ei ole turhaa täällä puhua näistä euroista. 4 euroa on valtavan iso raha suhteessa siihen, että tämä nyt käsittelyssä oleva esitys ei tällaisia hyötyjä pysty tuottamaan. Siksi minä kysynkin ministeriltä vielä kerran, voisitteko kuitenkin harkita tätä — tiedän, että vastassa ovat valtiovarainministeriön kovat virkamiehet, mutta on niitä ennenkin taivuteltu. Siltä osin toivoisin vielä, että palaisitte tähän kysymykseen omavastuukoron alentamisen (Puhemies koputtaa) pitämisestä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän vielä kolme vastauspuheenvuoroa, joiden jälkeen mennään puhujalistaan, ja nämä kolme ovat edustajat Mölsä, Myller ja Meri.

14.59 Martti Mölsä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun edustaja Tolppanen otti home- ja pullotalo-ongelman tähän esiin, niin siitä kohtaa tuonkin esille tämän rakennuksen valvonnan. Edelleen grynderit saavat rakentaa rivi- ja kerrostaloja ilman minkäänlaista valvontaa niin kauan kuin alle puolet asunnoista on myymättä — enkä tarkoita tässä nyt rakennusvalvontaviranomaisia taikka vastaavaa työnjohtajaa, joka on työsuhteessa rakennuttajaan. Olisiko tältä osin maankäyttö- ja rakennuslakiin tehtävä muutos, että tämä valvonta kuitenkin tämmöisissä vapaarahoitteisissa asunnoissa saataisiin järjestykseen, koska siinä on selvä epäkohta edelleen? Tätä viranomaisvalvontaahan on koko ajan vähennetty ja niin edelleen. Onko tämä tuttu asia?

15.01 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin on syytä palata tähän pitkäjänteiseen asuntopolitiikkaan. Usein asuntopolitiikka nähdään jonain muun politiikan osana, suhdannepoliittisena, työvoimapolitiittisena. Itsekin pidän sitä kyllä tärkeänä, että asuntopolitiikkaa yhdistetään myös siihen, että työllisyyttä kyetään lisäämään, mutta on myös nähtävä, että asuntopolitiikka on myös itsenäinen osa politiikkaa. Silloin on kysymys siitä, mitä edellisen hallituksen asuntoministeri Pia Viitanen usein sanoi, ihmisten kodeista. Tästä syystä on kyllä hankala ymmärtää sitä, että tämä kymmenen vuoden välimalli voitaisiin toteuttaa jopa niin, että vuokra-asuntolina pysyminen olisi vielä lyhyempää kuin kymmenen vuotta, kun on kyse kuitenkin siitä, että ihmiset haluavat ja perheet haluavat rakentaa oman kotinsa jonnekin eivätkä olla sitten sen armoilla, mitä grynderit haluavat milloinkin rakentaa.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro edustaja Meri, sen jälkeen mennään puhujalistaan.

15.02 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä puhuttiin asuntojen hinnoista ja rakentamisesta ja monesta muustakin, ja tämä asuntojen hinta ja rakennuskustannusten hinta ovat kyllä tärkeitä asioita. Menen nyt ehkä pikkuisen ohi tämän hallituksen esityksen, koska tämä keskustelu vähän laajeni, mutta haluaisin kuitenkin ottaa puheeksi sen, mitä viime viikkoina on ollut lehdistössäkin, että esimerkiksi korjaustyö ja -rakentaminen on tosi kallista. Kun ajattelee työmiehen hintaa, sähkö- ja putkimiehet maksavat normaalin ihmisen kahdenkertaisen palkan verran, ja myöskin siitä rakennuskustannukset monesti nousevat. Täällä edustaja Tolppanen otti puheeksi tämän rakennusvalvonnan ja siihen puuttumisen. Ainakin meillä Hyvinkään kunnassa on käyty läpi jopa liian tiukkoja rakennusmääräyksiä, jotka taas nostavat myös sitä kustannusta. Ja on hyvin monta erilaista valvojaa, mikä myös lisää rakentajan kustannuksia. Suomessahan ollaan perinteisesti myös aika omistusasuntopohjaisia. Joten pyytäisin myös ministeriä miettimään, mitä me voisimme oikeastaan tälle tehdä ja voisiko lainsäätäjät vähän katsoa sitä rakennusvalvontaa kokonaisuutena, koska siellä on hyvinkin poikkeavia vaatimuksia kunnittain ja ne ovat monesti aika kohtuuttomia: kun rakennetaan itselle kotia, niin siellä pitää olla (Puhemies koputtaa) tulevaisuutta varten kaikki mahdolliset edellytykset olemassa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri haluaa vastata tähän. Olkaa hyvä, ministeri Tiilikainen, 3 minuuttia, ja sen jälkeen valmistautuu edustaja Sarkkinen puhujalistan mukaisesti.

15.03 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen kesk: Arvoisa puhemies! Monia mielenkiintoisia aiheita, edustajat, nostitte esille.

Edustaja Viitanen puhui lämmöllä lähiöistä. Myös nykyinen asuntonministeri on käynyt lähiöissä, mutta ihan niin kuin tutustumassa, ei ollut hirveän paljon tiedotusvälineitä mukana. Nämä korjausrakentaminen ja täydennysrakentaminen ovat erittäin tärkeitä juttuja, ja niitä halutaan kyllä tapetilla pitää.

Nyt otan esimerkin tästä, kun tässä monta kertaa tuli puhe, että tukea sinne ja tukea tänne ja tukea tuonne ja pitäisi asuntojen hintaa pystyä alentamaan: Esteettömyys on tärkeä asia rakentamisessa. Ikääntyvässä Suomessa meillä on 15 vuoden kuluttua tarve miljoonalle esteettömälle asunnolle. Tällä hetkellä niitä on koossa 330 000. Uustuotantoa tarvitaan saman verran, korjausrakentamista saman verran. No nyt kun puhutaan tästä 10 000 euron käynnistysavustuksesta, niin olen Kynnys ry:n ja ministeriön virkamiesten kanssa käynyt läpi sitä, miten esteettömyys voidaan toteuttaa. Kun tällä hetkellä usein se esteettömyys on toteutettu sillä tavalla, että se kylpyhuone on jopa yli 6 neliötä, niin paremmalla suunnittelulla tuo esteettömyystavoite voidaan toteuttaa jopa 2 neliötä pienemmässä tilassa. 2 säästävää neliötä näillä rakentamisen kustannuksilla on ihan yhtä paljon kuin se 10 000 euroa käynnistysavustusta. Tämä kertoo siitä, että jos ei ole rahaa, täytyy käyttää järkeä, ja täytyy näitä sääntöjä olla valmis katsomaan ja soveltamaan ja tulkitsemaan sillä tavalla, että tavoitteet voidaan saavuttaa joskus myös ilman tukia. Nämä eivät myöskään sulje toisiaan pois.

Esimerkiksi hissien peruskorjausavustukset muuten jatkuvat — tuli sellainenkin asia tässä mieleeni.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Usea edustaja kysyi tästä rakennusvalvonnasta, ja siinä meillä on varmasti eroja kuntien välillä. Kun nyt sote- ja aluehallintoratkaisu syntyy, niin tässä yhteydessä täytyy myös miettiä, onko siitä osviittaa rakennusvalvonnan uudistamiselle. Ja edustaja Mölsä otti esille tämän valvojaseikan, että onko valvoja riippumaton siitä rakennuttajasta. Olen törmänyt asiaan, ja se on tärkeä juttu, että nämä vastuut ja velvollisuudet selvenevät.

Vielä muutama kommentti: Edustaja Razmyar, pidin puheenvuorostanne kaiken kaikkiaan. Tuo ajatus siitä, että tarve kohtuuhintaiselle asumiselle kulkee yli vaalikausien — se on juuri näin. Tässä on ollut monennäköistä asuntonministeriä vuosien varrella, ja kun itse aloitin, asuntojono oli erittäin pitkä ja pula suuri. En tiedä, missä ollaan, kun lopetan, mutta ei se ole yhdessä yössä syntynyt eikä yhdessä yössä ratkea, vaan kyllä tämä tarvitsee myös semmoista pitkäjänteisyyttä ja yhteistuumaisuutta. Tässä tarvitaan myös sitä hyvää yhteistyötä valtion ja kaupunkien välillä, koska kaupungin vastuulla on kuitenkin tuo riittävä kaavoitus ja tonttitarjonta niin Helsingissä kuin muissakin kaupungeissa. Ilman sitä ei millään narulla työntämällä pystytä valtiovallankaan toimin rakentamaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhujalistaan.

15.07 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssä oleva hallituksen esitys on oikeansuuntainen, ja erityisesti sen tavoite on hyvä. Asuminen on nyt aivan liian kallista monille, ja se ajaa ihmisiä köyhyyteen, ja vuokrien korkea taso ja asuntojen puute rajoittavat myös talouden toimintakykyä erityisesti pääkaupunkiseudulla.

Kuten tässä aikaisemmin on jo todettu, tämä esitys on oikeansuuntainen, mutta ei ehkä riittävä. Varsinaisena ongelmana näen tämän lausuntokierroksella olevan asetusluonnoksen Tampereen ja Helsingin seutujen valtion tukemiin asuntoihin tulevista tulorajoista. Kuten tuossa jo aikaisemmin sanoin, pelkona on se, että asunnot, talot ja asuinalueet eriytyvät toisistaan sosioekonomisesti. Erityisesti on tärkeää miettiä tätä asuinalueiden segregaatiota nyt, kun maahanmuuttajien määrä Suomessa kasvaa ja todennäköisesti suurin osa uusista maahanmuuttajista muuttaa näille kasvaville kaupunkiseuduille. On tärkeää asuntopolitiikalla varmistaa se, ettei meillä tule tällä tavalla etnisesti tai sosioekonomisesti eriytyneitä asuinalueita, että rikkaat asuvat toisilla alueilla ja köyhät toisilla alueilla, maahanmuuttajat toisilla alueilla ja kantasuomalaiset toisilla alueilla. Tämä on kansallisesti äärimmäisen tärkeä kysymys, ja asuntopolitiikka on yksi tärkeä työkalu tämän segregaatian ehkäisemiseksi. Toivoisin, että tätäkin asetusluonnosta tarkasteltaisiin myös tästä näkökulmasta.

Mutta haluan tuoda sitten keskusteluun yhden uuden näkökulman, mitä tässä ei vielä tänään ole ollut. Suomi on iso maa, ja me olemme täällä nyt pääasiassa puhuneet näiden kasvukeskusten asuntopolitiikasta ja sen haasteista — ja siellähän tietysti ne suurimmat haasteet ovatkin, koska asuntopula ja ihmismassat ovat siellä — mutta meidän pitäisi oikeastaan päästä siihen ajatteluun, että Suomessa vähän eri alueilla on vähän erilaista asuntopolitiikkaa, tai ainakin pitäisi olla, koska haasteet tuolla syrjäseuduilla ovat aivan erilaisia kuin ne ovat täällä kasvukeskuksissa. Siellä ongelmana on se, että on liikaakin asuntoja, asuntojen arvot laskevat, on tyhjillään olevia Ara-tuettuja vuokra-asuntoja, jotka rasittavat kunnallisten yhtiöiden taseita. On tärkeä asia huomata se, että me emme voi tehdä yhtä asuntopolitiikkaa koko maan tarpeisiin, vaan pitää ottaa huomioon tämä erilaisuus.

Kysyisinkin nyt ministeriltä, kun siihen on mahdollisuus: minkälaisia ajatuksia ja suunnitelmia on, onko ollut keskusteluita siitä, miten voitaisiin näiden taantuvien — tai ehkä se on väärä sana — eli sellaisten paikkakuntien, missä on tyhjillään olevia Ara-vuokra-asun-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

toja, haasteisiin vastata? Siellä olisi tarve purkaa näitä vajaakäytöllä olevia tai huonokuntoisia taloyhtiöitä, mutta usein purkamisen esteenä saattaa olla se, että siellä on lainaa takana tai että kustannukset purkamisesta tulevat niin suuriksi, että yhtiö ei sitä kestä. Ja sitten toisaalta nämä vajaakäytöllä olevat rakennukset rasittavat näiden yhtiöiden taseita ja sitä kautta sitten myös näiden asukkaiden vuokria. Eli tästä jos pystyisi ministeri sanomaan näkemyksiä.

Mutta tärkeää tässä asuntopolitiikassa on kaiken kaikkiaan katsoa tämä koko asuntopolitiikan ketju, jotta saataisiin se tavoite täyttymään: kohtuuhintainen ja riittävä asuntotuotanto ja ihmisille hyvät ja kohtuuhintaiset asunnot. Ja se lähtee kuntien maapolitiikasta. Tämä on yksi asia, mikä usein unohdetaan tässä keskustelussa. Tämä on sellainen asia, joka vaikuttaa sekä kaavoitukseen että maan hintaan, ja sitä kautta tämä vaikuttaa sitten asuntojen hintaan ja tämä vaikuttaa sitten siihen, onko ihmisille asuntoja ja minkä hintaisia. Minä toivoisin, että näillä MAL-sopimuksilla pystyttäisiin kuntia ohjaamaan tällaiseen aktiiviseen ja yleistä etua ajavaan maapolitiikkaan, sellaiseen maapolitiikkaan, jossa tavoitteena on riittävä ja kohtuuhintainen tonttutuotanto eikä maanomistajille voittojen tavoittelu. Eli kunnan pitää ottaa maapolitiikka erittäin voimakkaaseen ohjaukseen ja hankkia maata itselleen ja kaavoittaa omalle maalle. Tästä voi Oulussa käydä vaikka opintoretkellä.

Nämä MAL-sopimukset ovat muutenkin tärkeitä ja myös liikennepolitiikka. Sen ymmärtäminen, että liikennepolitiikka on asuntopolitiikkaa, on aivan äärimmäisen tärkeää, ja nämä kasvukeskusten väylähankkeet, ratahankkeet, ratikkahankkeet ja muut, pitää katsoa siinä mielessä, että ne generoivat asuntotuotantoa. Eli niihin laitetut eurot eivät ole ainoastaan liikennepoliittisia euroja, vaan ne generoivat meille uusia asuntoja ja sitä kautta helpottavat tätä asuntopulaa ja voivat myös laskea asumisen hintaa.

Yksi tärkeä asia on myös nämä julkiset asuntoyhtiöt, kuntien asuntoyhtiöt. Koska nämä ovat aidosti yleishyödyllisiä, eivät tavoittele voittoa, nämä ovat yksi tärkeä toimija, ja toivoisin, että näillä olisi isompaakin roolia tässä meidän asuntopolitiikassamme. Ja näillä investointiavustuksilla ja korjausavustuksilla on oma tärkeä roolinsa, ja toivon, että ne ovat jatkossakin valtion asuntopolitiikan työkaluina. Ja kuten täällä edustaja Myller heti aluksi ansiokkaasti totesi, näillä Ara-lainaehdoilla ja omavastuukoroilla on paljon vaikutusta. Minä toivon, että me pääsisimme tässä valtakunnassa sellaiseen pitkäjänteiseen, yli hallituskausien kestäväan asuntopolitiikkaan, jossa olisi selvänä maalina se kohtuuhintainen asuminen kaikille.

Mutta kyllä nyt ollaan sellaisessa suhdannetilanteessa, että nyt on nimenomaan järkevä aika rakentaa ja korjata. Suhteellisesti pienillä valtion panoksilla investointiavustuksiin tai väylähankkeisiin voidaan saada liikkeelle paljon hankkeita ja luotua uusia asuntoja mutta myös työtä sitten rakennusaikana.

15.14 Kari Uotila vas: Arvoisa rouva puhemies! Debatissa totesin vanhojen muistelemisesta. Muistelen sen verran vanhoja, että aika tuskaiselta välillä tämä asuntopolitiikka tuntuu. (Pia Viitanen: Niin tuntuu!) Aika kauan sitten vasemmistoliitolla oli sellainen tilanne, että meillä oli asuntopoliittinen värisuora. Meillä oli asuntoministeri, meillä oli ympäristövaliokunnan puheenjohtajuus, ja meillä oli valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaoston puheenjohtajan paikka, jota itse hoidin, eli värisuora, mutta voin taata, että tuskasta oli silloinkin. Viittäisin siihen, että kun puhutaan yhteiskuntasopimuksesta, niin tämä asuntopolitiikan eräällä tavalla kuntoonsaaminen vaatisi sellaista yhdyskuntasopi-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

musta elikkä hyvin laajaa konsensusta siitä, miten tärkeästä kysymyksestä elinkeinoelämän, työllisyyden, taloudellisen kasvun, hyvinvoinnin kannalta on sillä, millä tavalla maassa on asuntopolitiikka hoidettu. (Pia Viitanen: Asuntopoliittinen tupo!) — Näin esimerkiksi.

Viime kaudella valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaosto kävi tutustumassa muun muassa Wieniin ja Graziin, joka on Itävallassa toinen vuokra-asumisen mallikaupunki. Tällaisilla matkoilla tulee mieleen usein, miksei meillä niin kuin muualla. Wien valittiin muutamia vuosia sitten eräässä tällaisessa kansainvälisessä kaupunkien laatu-, kaupunkien hyvyys-, hyvän kaupungin kilpailussa maailman parhaaksi kaupungiksi. Keskeisiä mittareita tässä olivat toimiva joukkoliikenne ja hyvä asuntopolitiikka. Wienissä vuokra-asumisen osuus asumisesta on noin 85 prosenttia. Jos joku väittää, että vuokra-asuminen on jotenkin semmoinen toisen luokan tai huonompi asumismuoto verrattuna omistus-asumiseen, niin ainakin Wienin esimerkki tarkoittaa ihan muuta. Tämä meidän pitäisi oivaltaa.

Niin kauan kuin kysynnän ja tarjonnan välinen suhde on niin heikko kuin se tällä hetkellä vuokra-asuntotuotannossa on, siinä on todella suuret riskit segregaatioon, leimautumiseen, vuokra-asumisen imagon, statuksen edelleenheikkenemiseen siitä, mitä se tällä hetkellä on. Sen vuoksi nämä tulorajakysymykset, turvapaikanhakijoiden lisääntyvä määrä ja tämä segregatiouhka ovat todellisia. Tässä tarvittaisiin lähiöpolitiikkaa, kaupunkipolitiikkaa ja ennen kaikkea kestävän kehityksen mukaista segregaatiorajantunnetta asuntopolitiikan osalta.

Minä en sulje pois vuokra-asuntotuotannosta myöskään sellaisia toimijoita kuin esimerkiksi rahastot, jotka tällä hetkellä tuottavat pääkaupunkiseudulla vuokra-asuntoja. Jos vuokra-asuntotuotantoa olisi tarpeeksi ja vuokra-asuntoa hakevalla ihmisellä olisi kaksi kolme vaihtoehtoa, mihinkä hän haluaa seuraavassa kuussa muuttaa, jos hän haluaa vaihtaa vuokra-asuntoa, niin ei tarvittaisi niin paljon tukijärjestelmiä eikä tukea siihen vuokratasoon vaan markkinat hoitaisivat silloin myöskin vuokratasoa kohtuullisemmaksi. Wienissä ei ole mikään ongelma tavalliselle palkansaajalle halutessaan perhetilanteen muutoksen takia, työpaikan muutoksen takia, lasten koulupaikan muutoksen takia vaihtaa vuokra-asuntoa — sen kun vain vaihtaa, hakee netistä seuraavan mukavan asunnon, ja sillä se hoituu. Tätä kadehdin kovasti. En tiedä, kuinka hyvin arvoisa ministeri on perillä, mutta uskon, että on perillä, tästä, että monessa maassa asiat asuntopolitiikan osalta ovat todellakin paremmin.

Sitten tarvitaan porkkanaa mutta tarvitaan myöskin keppiä. Edustaja Sarkkinen viittasi Ouluun, ja maapolitiikan pitää olla kunnilla todella jämäkkää. Oulussa 90-luvulla tehtiin tämän maan historian riitaisin, kovin pakkolunastuspäätös. Sillä päätöksellä Oulun maapolitiikka saatiin vuosikymmeniksi eräällä tavalla kuntoon. Olen kuullut, että jälkeenpäin ne kaikista suurimmatkin riitapukarit olivat loppujen lopuksi tyytyväisiä, että sellainen kova ratkaisu aikoinaan Oulussa tehtiin. Kunnilla pitää olla jämäkkyyttä, pitää olla kanttia määrätä kiinteistövero- ja rakentamattomalle tontille, pitää olla valmiutta käyttää vaikka rakentamiskehotusta ja pitää olla valmiutta käyttää vaikka pakkolunastusta silloin, kun yhdyskunnan, yhteiskunnan ja asukkaiden etu sitä vaatii, elikkä ei pelkkää porkkanaa vaan tarvittaessa pitää olla myöskin keppiä käytettävissä.

Vielä tähän nyt käsittelyssä olevaan ehdotukseen se lisäys, että kuten debatissa mainitsinkin, siinä on ihan järkeä, koska poistuu sellainen riski, että eräällä tavalla maksetaan omassa vuokrassa vielä toisenkin talon korjausta tai rakentamista sen lisäksi, että oman ta-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

lon osalta maksetaan oma osuus niin pääomakuluista kuin ylläpitokuluistakin. Toinen on sitten tämä varautuminen näihin tuleviin korjauksiin. Toivottavasti nyt on varmistettu niin, että tähän ei sisälly sitä riskiä, että tämän kohtuuhintaisen varautumisen kautta sitten varautumisen taso jäisi niin huonoksi, että meillä olisi edessä sitten lisää korjausvelkaa vuokra-asuntokannassa, koska se, että korjausvelka kasvaa käytössä olevassa vuokra-asuntokannassa, on kuitenkin riski ja se tulee sitä kalliimmaksi, mitä enemmän sitä pääsee syntymään ja mitä myöhempään ja passiivisemmin korjaustoimintaan ryhdytään.

15.20 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Minä halusin nyt vielä käyttää puheenvuoron ja sinänsä toivottaa viisaalle ministerille paljon onnea tässä vaativassa tehtävässä, nimittäin eihän se ole helppoa. Uskon, että kaikki tuki tulee oppositiostakin niille toimille, joilla tosiasiassa me saamme lisää kohtuuhintaisia — huom. kohtuuhintaisia — koteja ihmisille. Minä toivon, että ministeri jaksaa sinnitellä ja vähän ehkä kapinoidakin omaa hallitusohjelmaansa vastaan. Te teitte jo yhden hyvän liikkeen eli peruitte nämä opiskelija- ja nuorisoasuntoihin kohdistuvat leikkaukset, ja jos tämä sama tietynlainen hallitusohjelman pikkuihin uudelleenkatseilu voisi auttaa, niin täältä varmasti tukea tulee sille, koska meillä on aika isojakin haasteita, kuten tässä tuli esiin. Tämä tilanne on koko ajan vain vaikeutumassa, ja siksi olisi tärkeää saada nyt juuri tällainen kokonaisvaltainen ote, missä kaikki toimijat — valtio, kunnat, rakentajat, rakennuttajat — olisivat mukana, tämä asuntopoliittinen tupojattelu, ja siihen nähden esimerkiksi se viime kauden sopimus, että MAL-sopimusten yhteydessä kunnat sitoutuvat lisäämään tonttitarjontaa tiettyjä infrahankkeita vastaan, oli todella hyvä, ja on harmi, että tämä ajattelu on nyt revitty täällä pääkaupunkiseudulla alas. Toivotaan, että jaksaisitte nyt taistella tämän puolesta.

Samoin toivon, että näkisitte, kun eilen käytiin paljon keskustelua työllisyydestä tässä salissa ja niistä toimista, mitä tarvitaan työllisyyden parantamiseksi tässä ja nyt — rakentaminen, kotien peruskorjaaminen — että ne ovat juuri sitä, ne ovat paitsi inhimillisesti oikein myös työllisyyspoliittisesti hyvin viisaita. Ja tähän hetkeen kannattaisi tarttua ja kannustaa koko hallitusta nyt ottamaan tästä esimerkiksi yksi työllistämistoimi tässä ja nyt.

Lopuksi vielä, puhemies, haluan sanoa, että oli miellyttävää kuulla, että ministeri on käynyt lähiöissä. Tietenkin kun nämä haasteet ovat isot ja aloitimme kovin kokonaisvaltaisen, monien hallinnonalojen yhteisen lähiöiden kehittämistyön, jossa oli mukana myös muuta sektoria kuin pelkästään ministeriöt — siellä oli kuntatoimijoita, kirkkoa, kaikkea muuta, yhdessä katsottiin toimia syrjäytymisen tai tämmöisen eriytymisen ehkäisyksi, palvelujen säilymiseksi ihmisten asuinalueilla ja kaikkea tätä — niin toivon, että tätä työtä voitaisiin hallinnonalojen välillä ihan tosissaan jatkaa, koska nämä haasteet tulevat vain isonemaan, eivät pienemään, ellei systemaattisesti niihin tartuta. Minä kyllä haluaisin ministerin, (Puhemies koputtaa) kun olette nyt halunnut lähiöissä kiertää, toivottaa tervetulleeksi Hervantaan. Me voisimme tehdä sinne esimerkiksi yhteisen vierailun. (Puhemies koputtaa) Eikö olisi se ihan hyvä idea, ministeri?

15.23 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pari huomiota tästä asumiseen liittyvästä korkotukilaista. On hyvä tiettenkin, että asumisen hintojen halventamiseksi teemme töitä koko ajan, niin että pystymme tarjoamaan halvempia vuokra- ja asumisoikeusasuntoja.

Mutta tässä keskustelussa on yksi asia unohtunut totaalisesti: jos me haluamme tähän maahan oikeasti halvempaa asumista, niin tämä järjetön keskittäminen on kerta kaikkiaan

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

saatava johonkin järkevään mittasuhteeseen. Eihän tässä ole enää mitään järkeä, että tilastokeskukset ja monet muut viralliset instanssit laativat suunnitelmia, joidenka mukaan pääkaupunkiseudulle muuttaa muutamia satojatuhansia ihmisiä, vähän tilastosta riippuen. Tilastoja olen nähnyt, että tälle alueelle tulee lisää porukkaa 100 000—400 000. Tällä menettelyllähän me varmistamme sen, että asuntojen hinnat tulevat nousemaan yhä korkeammiksi. Sillä on kaksi seurannaisvaikutusta:

Ensimmäinen on se, että tavallisilla ihmisillä, tavallisilla palkannauttijoilla, ei ole enää varaa asua tässä kaupungissa, asuipa sitten omistusasunnossa tai vuokrakämpässä. Molemmissa se kustannus kuitenkin kohdistuu siihen asujaan aina.

Toinen asia on sitten se, että tämä valtava kustannustennousu tiputtaa meitä kilpailuilta maailmanmarkkinoilta koko ajan pois. Tuotteittemme hinnat nousevat, asumiskustannukset nousevat, ja se johtaa siihen sitten, että... — Nyt edustaja Viitanen viittooi ministeriin päin. Tällä ministerillä ei ole mitään tekemistä tämän asian kanssa. Tiedän, että ministeri Tiilikainen on innokas haja-asutuksen ja myös maaseutuasutuksen kannattaja. Tässä asiassa ei ministerin tarvitse... Ottakaa esimerkkiä ministerin hyvistä puheista. — Jos me haluamme halvempaa asumista tähän maahan, niin tämä järjetön keskittäminen johtaa lopputulokseen, jolloin Suomi joutuu yhä enemmän ahtaammalle tässä kilpailutilanteessa. Menetämme maailmanmarkkinoita koko ajan, koska kustannukset nousevat. Ja jos kustannukset nousevat, se tietää lisää palkkavaatimuksia ja se tietää lisää sitä, että putoamme yhä enemmän markkinoilta pois. Joka tapauksessa meidän on tehtävä tälle asialle jotakin. On hyvä, että uusia lakeja tulee, mutta vielä tärkeämpää on se, että jos haluamme tähän maahan oikeasti kilpailukykyä, biotaloutta ja monta muuta hyvää, meidän on myös kehitettävä suomalaista maaseutua, muuten tästä hommasta ei selviä ikinä. (Jari Myllykoski: Ja liikennettä ehdottomasti!)

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Tiilikainen halusi vastata tähän, ja sitten jatketaan.

15.25 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä muutama kommentti:

Tämä edustaja Hoskosen huoli, joka kirvoitti jonkunlaista ajatustenvaihtoa salissa, on perusteltu. Mitä suurempi kysyntä on asunnoille, sen suurempi paine on hintaan. Senpä takia oikeastaan tämä asuntopolitiikan ja rakentamisen linja tiivistyy kahteen sanaan. Ne ovat "lisääminen" ja "vapauttaminen". Lisäämistä tarvitaan siellä, missä on sitä kiistatonta pulaa ja jonoa jo nyt, ja vapauttamista siellä haja-asutusalueilla, maaseudulla, missä ei ole maasta pulaa eikä muusta pulaa vaan ainoastaan siitä, että ihmisillä on mahdollisuus toteuttaa omia toimiaan.

Ja edustaja Viitanen, itse asiassa lavennan tätä lähiötyötä. (Pia Viitanen: Hyvä!) Yhdyskuntien uudistaminen on uusi nimi tälle teidänkin esilläpitämällemme työlle.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Täällä oli kaksi vastauspuheenvuoropyyntöä, edustaja Marinilla ja edustaja Viitasella, ja näyttää tulevan muitakin. — Ensiksi edustaja Marin.

15.26 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hoskonen käytti täällä puheenvuoron, jossa hän totesi, että kaupungistuminen on keskittämisen

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

seurausta. Voin tähän todeta, että kaupungistuminen on aivan luonnollinen ilmiö ja meidän pitää siihen varautua monilla eri tavoilla: esimerkiksi sillä, että lisäämme asuntotuotantoa näillä kaupunkiseuduilla; sillä, että lisäämme joukkoliikennettä näillä kaupunkiseuduilla; sillä, että tehostamme maankäyttöä kaupunkiseuduilla, joihin ihmiset luonnollisesti keskittyvät, joihin ihmiset muuttavat. Me emme voi torjua tätä muutosta, me emme voi sitä estää. Mutta me voimme siihen varautua, ja meidän kannattaa näin tehdä. Olen aika huolestuneena seurannut hallituksen politiikkaa siinä, millä tavalla hallitus kohtelee kaupunkiseutuja, kaupunkiseutujen hankkeita. Toivon, että hallitus ei ole vetäytymässä esimerkiksi Tampereen kaupunkiraitiotiehankkeen rahoituksesta. Tosin ministeri Berner on todennut, että hänellä ei ole aikomusta tästä vetäytyä, ja toivon, että tämä linja pitää ja myös kaupunkiseuduille annetaan mahdollisuuksia ottaa vastaan se väestön muuttoliike, joka kaupunkeihin luonnollisesti on tulossa.

15.27 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on ihan itseltään selvää, että tarvitaan vähän erikaltaista asuntopoliittista painotusta erilaisilla alueilla. Mielestäni on joskus vähän hämmäntävääkin asuntopoliittisessa keskustelussa, että samaan aikaan, kun meillä on kasvukeskuksissa iso asutuspula, isot haasteet, toisaalla voi olla aivan toisentyypiset haasteet, niin kuin täällä on jo viitattu. Ja minä en sellaista vastakkainasettelua näkisi, että jos kehitämme jotain, niin se on niin kuin selän kääntämistä jollekin muulle. Tämähän on jo pitkään tiedostettu, että erilaisia tarpeita löytyy.

Mutta, puhemies, kun me olemme puhuneet tänään myös tästä kaikenlaisesta normien purusta ja muusta — siellä ministeriössähän tiedän olevan parhaillaan normienpurkutalkoot, rakennusjärjestyksiä ja -määräyksiä uudistetaan ja pyritään ikään kuin kaikesta turhasta säätelystä eroon — olen samaa mieltä, ja sitä myös omalla kaudellani edistettiin kovasti. Otan tässä nyt esiin yhden asian, mikä tähän aihealueeseen liittyy ja mistä mielelläni ministeriltä kysyn. Kun pistimme tätä energiatodistuksen uudistamistyötä (Puhemies koputtaa) eteenpäin viime kaudella, niin mikä on nyt sen tilanne? Tuleeko tänne nyt laki, jossa muutetaan tätä omakotitalojen energiatodistusjärjestelmää reilummaksi ja enemmän Omakotiliiton (Puhemies koputtaa) kansalaisaloitteen mukaiseksi? Ja entäpä tämä (Puhemies: Aika!) vapaaehtoisuus vanhojen pientalojen osalta?

15.29 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En missään nimessä tarkoittanut sitä, että pitäisi lähteä ohjaamaan asumista jonnekin. On tärkeää, aivan kuten ministeri Tiilikainen tiivisti tämän asian mielestäni parhaiten, että se, että kaupunkiin tuonne taajamiin nousee uusia edullisia asuntoja asujia varten, on hyvä asia, mutta toisessa kädessä pitää olla myös se, että maaseudulla voidaan rakentaa. Ilomantsissa, kotikunnassani, on muuan kerrostalo, jota on neljä vuotta rakennettu. — Edustaja Marin, neljä vuotta sitä on sinne rakennettu. — Milloin on joku hapsenkakkiainen ollut väärällä tiellä tai joku mato ollut kyljellään sillä kohdalla, missä on rakennettu, tai milloin on ollut joku maisemallisesti tärkeä arvo uhattuna. Kaiken maailman viherpiipertäjät iskevät näihin hankkeisiin kiinni ja estävät sen järkevän rakentamisen, joka toisi sille seutukunnalle työtä, toimeentuloa ja uusia veronmaksajia. Tätä yritetään estää kaikin käytettävissä olevin keinoin — eihän se näin voi olla. Suomi on Euroopan unionin harvimmin asuttu maa, ja jos me haluamme keskittää, silloin pitää lopettaa valitus siitä, että meillä kaikki maksaa liikaa, palkkatoivomukset ovat liian kovia, tipahdamme kilpailusta pois ja menetämme yhä enemmän markkinoita, emme saa tuotteitamme myytyä. Tämä on silloin lopetettava, jos me jatku-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

vasti tätä keskittämistä lisäämme ja lisäämme. Se on seuraus tehdystä politiikasta. Ei se ole mikään vitsaus, vaan se on seuraus tehdystä väärästä politiikasta.

15.30 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Marin nosti tässä omassa puheenvuorossaan esille sen, että kaupungistuminen olisi luonnollinen ilmiö. Osaltaan tietysti näin onkin, koska ihmiset muuttavat sinne, missä töitä on. Mutta tässä maassa kaupungistuminen on ollut myös poliittinen valinta, ja voidaan poliittisesti vaikuttaa siihen, olemmeko me hajautettu yhteiskunta ja pidetäänkö tämä koko maa asutuna. Ainoa mahdollisuus siihen on se, että tehdään myös tehokasta aluepolitiikkaa ja huolehditaan siitä, että elämisen edellytykset säilytetään koko maassa tasaisesti. Tämä on myös ainoa mahdollisuus siihen, että koko maan voimavarat ja resurssit saadaan käyttöön, sillä kasvua on haettava sieltä, missä sitä ei ole.

15.31 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kärnä totesi, että Suomessa jollakin tavalla oltaisiin harjoitettu erityisen aktiivista kaupungistamispolitiikkaa. Näinhän ei suinkaan ole. Suomessa on hyvin pitkään harjoitettu hyvin tehokasta aluepolitiikkaa, ja sen takia meillä kaupungistuminen on ollut huomattavasti hitaampaa kuin monissa muissa Euroopan maissa, kuten esimerkiksi monissa Pohjoismaissa. Näkisin, että tämänkaltaista ongelmaa, minkä tuossa puheenvuorossa esititte, ei ole. Sen sijaan meillä on ongelma siinä, millä tavalla me varaudumme siihen, että ihmiset muuttavat kaupunkeihin enemmän määrin. Meidän pitää varautua tähän monella eri tavalla, kuten aikaisemmassa puheenvuorossani totesin: niin asuntopolitiikan osalta, liikennepolitiikan osalta, maankäyttöpolitiikan osalta kuin monelta muultakin politiikan osalta. Tässä meillä on varmasti yhteistä työtä tehtävänä niin hallitus- kuin oppositio puolueissa. Tämä nämä rajat ylittää, ja toivon, että myös hallituspuolueiden edustajat ovat tähän yhteistyöhön valmiita.

15.32 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esimerkiksi edellinen hallitus solmi kasvu- ja kehityssopimukset ainoastaan 12 Suomen suurimman kaupunkiseudun kanssa, ja se oli poliittinen valinta. Hallitus voi niin halutessaan esimerkiksi solmia näitä sopimuksia maakuntien kanssa ja vaikuttaa politiikallaan siihen, (Riitta Myller: No niin, Tiilikainen!) että ei kehitetä pelkästään niitä kaupunkiseutuja vaan kehitetään tasaisesti ja tasapuolisesti koko maata. Edellinen hallitus teki erittäin merkittävän poliittisen valinnan siinä, että se päätyi siihen, että kehitetään pääsääntöisesti ja ainoastaan näitä suurimpia keskuskaupunkeja, joiden kanssa nämä sopimukset solmittiin. Se on yksi esimerkki siitä kaupungistavasta politiikasta. (Riitta Myller: No entäs tämä hallitus?)

15.33 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itsekin tartuin kiinni tähän edustaja Marinin aiempaan puheenvuoroon. Se ajatus, että kaupungistuminen tai yhteiskunnan kehitys olisi ikään kuin luonnollinen ilmiö — minä itsekkin näen näin, että se ei suinkaan ole sitä. Ei keskittyminen, kaupungistuminen, missään tapauksessa voi olla mikään luonnonlaki. Kyllä se on mitä suurimmassa määrin erilaisia poliittisia valintoja. Minusta on tärkeää kuitenkin se, että ymmärretään, ollaan hallituksessa tai oppositiossa, että tämä maa kehittyy vain koko voimallaan. Sen takia meidän pitää pyrkiä tekemään selkeää politiikkaa, että koko tämän laajan maan kaikki resurssit pystytään hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän seuraavat vastauspuheenvuorot: edustaja Karimäki, Myller, Uotila ja Marin. Edustaja Karimäki aloittaa.

15.34 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa on käyty debattia kaupungistumisesta ja alueiden kehittämisestä. Kyllä se on niin, että on maailmanlaajuinen megatrendi, että kaupungistuminen on yleinen ilmiö. Ihmiset hakeutuvat kaupunkiin, ihmiset muuttavat kaupunkiin niin meillä kuin muuallakin. Se tarkoittaa sitä, että meillä on pulaa asunnoista, meillä on pulaa joukkoliikenneyhteyksistä, ja ne ovat niitä kysymyksiä, mihin kasvukeskuksissa täytyy panostaa. Toki koko Suomesta on pidettävä huolta ja kaikkien alueiden omia vahvuuksia painotettava.

Ihmettelenkin kovasti, kun hallitus leikkaa ympäri maakuntia ja koko Suomesta laajasti junaliikennettä, yhteyksiä, poikittaisia yhteyksiä, (Kari Uotilan välihuuto) jolloin esimerkiksi väli Jyväskylä—Seinäjoki lakkaa kokonaan. Täällä Uudellamaalla, kun Siuntion kunta on kaavoittanut maaseutumaiseen Siuntion kuntaan uutta asutusta tukeutuen raide liikenteeseen, tämänkin raideyhteyden, Y-junan, olette lakkauttamassa — erittäin huonoa politiikkaa, joka on vielä vastoin (Puhemies koputtaa) näitä MAL-sopimuksia.

15.35 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aluepolitiikka on tärkeää. Sen takia kysyisinkin, montako kertaa sana "aluepolitiikka" näkyy tämän hallituksen ohjelmassa. Ei ymmärtääkseni kertaakaan. Sehän on näkynyt tässä toiminnassa, ja tuo liikennepoliittinen välikysymys, mikä tämän istunnon aluksi luettiin, kertoi karua totuutta tästä asiasta.

Me tarvitsemme aitoa aluepolitiikkaa, sitä, että eri alueiden vahvuuksia kehitetään, ja niin, että ihmisellä on aito valinnan mahdollisuus myös siinä, missä hän haluaa asua perheineen. Tämä ei kuitenkaan poissulje sitä, etteikö meidän pidä pitää huolta siitä, että ne alueet, joille ihmiset tulevat työn perässä, myös ovat sellaisia alueita ja kaupunkeja, missä ihmiset todella voivat asua ja missä heidän työntekemisensä ja asumisensa voidaan yhdistää järkevällä tavalla.

15.36 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt puhutaan asuntopolitiikasta, ja pitäisi siinä pitäytyä. Kysymys kuuluu, pitääkö niitä vähäisiä yhteiskunnan tukieuroja, jotka kohdistetaan asumisen tukemiseen, kohdistaa sinne, missä on kymmenien tuhansien ihmisten asuntojonot ja missä asumisen haasteet ovat kaikista kovimpia, vai pitääkö niitä kohdistaa sinne, missä asunnoilla ei ole mitään kysyntää ja tarvitaan päinvastoin asuntojen purkamisavustuksia. Kyllä kai vastaus on ilman muuta selvä. Nämä resurssit on kohdistettava sinne, missä asumisen haasteet ovat suurimpia ja asunnontarvitsijoita on kaikista eniten.

Olen aivan samaa mieltä kuin edustaja Karimäki ja uskon, että ministeri Tiilikainenkin sen tunnustaa, että eivät nämä ole tällaisia pelkkiä tahdon kysymyksiä. Kaupunkilaistuminen on globaali trendi, sitä tapahtuu joka paikassa, ja se on esimerkiksi niissä maissa, joiden kanssa me kilpailemme, paljon pitemmällä. Sen vuoksi me ehkä olemme häviämässä niille osittain kilpailua.

Mutta yksi kysymys normitalkoista: mitä kuuluu väestönsuojien osalta normitalkoille? (Pia Viitanen: Varmaan YM kannattaa, SM ei, arvaisin näin!)

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

15.38 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Uotila aivan oikein palautti tätä keskustelua takaisin tähän aiheeseen, joka on asuntopolitiikka, mutta kun täällä edustaja Hoskonen ja muut hallituspuolueiden edustajat selkeästi kokevat tarpeelliseksi nyt jollakin tavalla herättää vastakkainasettelua kaupunkiseutujen ja muiden alueiden välillä, niin näkisin, että tämäntyyppinen vastakkainasettelu on täysin turhaa. Me tarvitsemme aktiivista kaupunkiseutupolitiikkaa taloudenkin takia, elinkeinorakenteen takia, sen takia, että ihmiset luonnollisesti myös hakeutuvat tällä hetkellä kaupunkeihin. Ja me tarvitsemme myös aluepolitiikkaa, jolla pidetään koko Suomi elinvoimaisena. En näe mitään syytä, minkä takia nämä asiat pitää laittaa vastakkain. Toivon, että tässä myös hallituspuolueiden edustajilla on tahtoa nähdä kaupunkiseutujen kehitystarpeet näiden eri osaluokkien osalta, joihin myös tämä asuntopolitiikka kiinteästi liittyy, eikä muodosteta teennäistä vastakkainasettelua maaseutumaisten alueiden ja kaupunkiseutujen välillä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vielä kolme vastauspuheenvuoroa — sen jälkeen mennään puhujalistaan — eli Viitanen, Myllykoski, Hoskonen.

15.39 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä olen sitä mieltä, että tässä maassa täytyy tehdä hyvää aluepolitiikkaa. Alueita tarvitsee kehittää tasapuolisesti. Siksi minusta oli hyvä esimerkki, että tänään esimerkiksi oppositio SDP:n johdolla esitti hyvin ajankohtaisen kysymyksen tästä näkökulmasta: miksi maakunnissa VR:n ostopalveluliikennettä leikataan, raiteita vedetään rullalle ja sitä kautta nimenomaan heikennetään niitä elinolosuhteita eri maakunnissa? Tästä on oltu kovasti huolissaan ympäri Suomea. Toivon tosiaan, että hallitus voisi tässäkin nyt aikeensa peruuttaa ja esimerkiksi osan tästä autoveron kevennyksestä, johon rahaa tuntui riittävän, pistävän sitten näihin maakunnissa todella tarpeellisten joukkoliikennedyhteyksien turvaamiseen.

Puhemies! Siitä päivän teemasta, asunnoista ja niiden tarpeesta, me emme pääse mihinkään. Siksi edelleen peräänkuulutan sitä, että nyt tarvitaan kokonaisvaltaista kehittämisotetta, esimerkiksi erilaisia kaupunkiseutujen rakentamisprojekteja, (Puhemies koputtaa) joita esimerkiksi Ara-rahamen kautta voidaan hyvin tässä tilanteessa rahoittaa.

15.40 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On pakko sanoa, että tässä keskustelussa edustaja Hoskonen unohtaa sen, että ehkä oma takapiha ei ole ihan siinä kunnossa, että kannattaa tätä kärjekästä vastakkainasettelua kylvää. Kyllä haja-asutusalueiden elinvoimaisuus ja asuminen turvataan jotenkin muilla tavoin kuin asuntorakentamisen tukemisella. Kyllä se on juuri niin, että infra, kuidut, meillä sen mahdollistaminen, että siellä pystytään asioimaan, tekemään yhteiskunnalle tarvittavia palkkatöitä, on toki sitä, mutta asuntorakentamisen tukeminen ei ole. Niitä asuntoja pitää rakentaa sinne, missä on tarvetta. Minä uskoisin, että ne muutama sata — tai nyt ollaan varmasti jo toisella tuhannella — kyläkoulujen lakkauttamista kertovat siitä, että keskittymistä on sielläkin, eli on turha kiistää, etteikö se olisi valintaa. Keskustalaiset kunnat ovat erittäin paljon keskittäneet keskustoihin, kouluja on lakkautettu. Tämä on vähän isompi asia. Ei meidän tästä kannata ruveta riitelemään, koska tämä on fakta.

15.41 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä nyt on edustaja Myllykoskella, edustaja Uotilalla ja edustaja Marinilla pikkuisen kuulemisen vaikeuksia, mutta terästäämpäs kuuloa. Minä en ole koskaan vaatinut, että maaseudulle ra-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

kentämiseen pitäisi saada valtionapuja sen enempää kuin minnekään muuannekaan. Olen puhunut vain siitä, että kun saisimme edes ne rakennusluvat, että ihmiset voisivat investoida omiin rakennuksiin, kesämökkeihin, omakotitaloihin, kerrostaloihin. (Välihuutoja vasemmistoliiton ja sosialidemokraattien ryhmistä) — Kyllä me ministeri Tiilikaisen johdolla olemme purkamassa byrokratiaa. Kannattakaa tätä, että maakuntakaavat viedään maakuntavaltuuston päätettäväksi, kaikki turha byrokratia pois, turha valitusoikeus pois. Meillä valitetaan joka ainoasta rotinkaisesta, joka sattuu tiellä olemaan. Senkin kerrostalon tiedän, mitä on neljä vuotta rakennettu. Edustaja Pia Viitasta naurattaa tämä tilanne, mutta niille ihmisille, joilta kodin rakentaminen on estetty näillä kaiken maailman luonnonsuojelusäännöksillä tai muilla säännöksillä, nämä ovat siellä elävää totta. — Me emme tarvitse siellä mitään muuta kuin sen, että saadaan ne rakennuslupahommat kuntoon kunnalle, se riittää. Tämä tällainen turhanaikainen luonnonsuojelulla pelottelu ja työpaikkojen lakkauttaminen on se ongelma. Ei tämä homma koskaan ratkea, ellemme saa rakennuslupia helpommalla tai sitten hyödynnettyä luonnon raaka-ainevaroja, puuta, metsää, turvetta ja niin edelleen (Puhemies koputtaa) entistä paremmin. Sillä me pärjäämme.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän vielä kolme vastauspuheenvuoroa: Korhoselle, Kärnälle, Karimäelle.

15.43 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt edustaja Marinin puheenvuoron viimeisen osan kanssa olen täysin samaa mieltä. Ei meillä todellakaan ole mitään syytä lähteä luomaan tai tekemään minkäänlaista vastakkainasettelua kaupunkien tai maaseudun välillä, juuri näin, enkä ainakaan omaa puheenvuoroani aiemmin edes ymmärtänyt sillä tavalla, että siinä olisi pienimmässäkään määrin mitään vastakkainasettelua, koska peräsin juuri sitä, että meidän pitää hyödyntää koko tämän laajan maan kaikkia resursseja, maan kaikkien alueitten resursseja. Ja edustaja Uotila, tässä on kysymys myös siitä, että kun pyritään hyödyntämään maan kaikkia resursseja, pyritään löytämään niitä työmahdollisuuksia, työpaikkoja ympäri koko maata, sitä kautta myös se liikkumisen tarve vaikkapa kasvukeskuksiin vähenee. Pitää ymmärtää se, että tämä maa kehittyi myös muuta kautta kuin pelkästään kasvukeskusten kautta.

15.44 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Korhonen kyllä vei sanat suustani, ja kiitän myös edustaja Marinia tästä hänen omasta puheenvuorostaan. Tosiaankaan tätä vastakkainasettelua ei ole tarpeen rakentaa ja sitä ei pidä missään nimessä rakentaa, vaan on yhdessä pidettävä huolta siitä, että tämä koko maa pysyy elinvoimaisena ja asuttuna. Mutta kuitenkin poliittinen valinta on se, tehdäänkö näin vai eikö tehdä. Valitettavasti esimerkiksi edellisen hallituksen aikaan kelkka ei kulkenut siihen suuntaan.

15.44 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hoskonen nosti esiin hallituksen kaavailemat suunnitelmat maankäyttö- ja rakennuslain muutoksesta, jossa maakuntakaavoja ei enää vahvistettaisi ympäristöministeriössä. Tämä on kyllä erittäin huolestuttava linjaus, (Eduskunnasta: Ei ole!) sillä se johtaisi siihen, että seudut olisivat kovinkin eriarvoisessa asemassa ja kehittyisivät eri tavalla. Kyllä me tarvitsemme kokonaisvaltaisen otteen. Pelkäänpä sitäkin, että kaavoitus itse asiassa hidastuisi li-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

sääntyvien valitusten myötä. Kyllä me tarvitsemme ympäristöministeriön ohjausta maakuntakaavojen hyväksymisessä jatkossakin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhujalistalta edustaja Uotila. Sen jälkeen ministeri vastaa, 3 minuuttia.

15.45 Kari Uotila vas: Arvoisa puhemies! Tässä ei oikein tiennyt, mikä oli debattia ja mikä puheenvuoro, mutta toivoisin vastausta tosiaan tähän väestönsuoja-asiaan. Meillähän on sellainen tilanne, että taitavat olla Albania, Israel ja Sveitsi Suomen ohella sellaiset maat, joissa tällä hetkellä edellytetään asuintaloihin väestönsuojien rakentamista, nähtävästi sen takia että huomenna ydinisku saattaa tulla. Tästä on käyty keskustelua, viime kaudella käytiin aika vilkastakin keskustelua ja tietysti olivat eri viranomaiset vähän eri mieltä. Tähän toivoisin vastausta.

Ja sitten vielä siunatuksi lopuksi tästä aluepolitiikasta: Kyllähän me kaikki voimme allekirjoittaa sen, että koko maa pitää pitää asuttuna ja kaikkien maan osien voimavarat pitää saada käyttöön ja kaikissa pitää olla toimintaa — sehän on ilman muuta näin, kaikki tämän allekirjoittavat. Nyt seuraamme sitten tämän kolmen porvaripuolueen hallituksen tekoja: tuleeko tekoja tämän suhteen vai mitä tapahtuu.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Tiilikainen, 3 minuuttia.

15.46 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Ihmisillä on oikeus valita asuinpaikkansa ja asuinmuotonsa. On hyvä, että tässä keskustelun lopussa näyttää löytyvän yksituumaisuus siitä, että ei pidä asettaa erilaisia alueita vastakkain. Ei myöskään pidä asettaa erilaisia asumismuotoja vastakkain, koska luulen, että suunnilleen jokainen tässäkin salissa jossain elämänsä vaiheessa asuu vuokralla, jossain vaiheessa omistusasunnossa — rivitalossa, kerrostalossa, omakotitalossa. Eli näiden asumisen muotojen pitää vastata myös ihmisten tarpeisiin eri elämänvaiheissa. Tästä asuinpaikkakysymyksestä edustaja Myller sanoi aika hyvän lauseen, alun ainakin: aitoa aluepolitiikkaa on se, että alueiden mahdollisuuksia vahvistetaan. Juuri siitä on kyse tässä maakuntakaavoituksen päätösvallan siirtämisessä ympäristöministeriöstä sinne maakuntaan, että se maakunta pystyy itse omilla päätöksillään vahvistamaan omia mahdollisuuksiaan ja tarttumaan niihin ilman että sitä isovelji ohjaa. Lait, valta ja vastuu kulkevat käsi kädessä, ja luotan demokratiaan, luotan siihen, että maakuntavaltuustot pystyvät tätä tehtävää hoitamaan.

Edustaja Uotila kysyi tästä väestönsuojatilanteesta, ja näitä väestönsuoja- niin kuin muitakin tällaisia vaatimuksia, mitä rakentamiselle asetetaan, tullaan sitten yhtenä kokonaisuutena tarkastelemaan tässä rakentamisen normituksen yhteydessä. Tavoitteena on siis se, että pystytään rakentamisen kustannuksia alentamaan, mutta kuten aikaisemmin kerroin sen esteettömyyksesimerkin avulla, aina se ei ole suinkaan sitä, että luovutaan joistain vaatimuksista, vaan mietitään vain, miten se on mahdollisimman edullisesti ja hyvin toteutettavissa.

En ole itse asiassa kuullut yhdenkään edustajan vaativan juuri niitä käynnistysavustuksia tai muita (Peter Östman: Vielä!) sinne maakuntiin tai Ilomantsiin, vaan ne toiveet niistä avustuksista ovat tulleet nimenomaan tänne kasvukeskuksiin.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Tämän edelleen päätän siihen kiteytykseen, että asumisen lisääminen ja rakentamisen vapauttaminen olkoot ne ohjenuorat: lisäämistä siellä, missä tarve on suurin, vapauttamista siellä, missä on tarpeettomia rajoituksia, jotta tämä perusasia, ihmisten oikeus valita asuinpaikkansa ja asuinmuotonsa, voi toteutua. — Kiitän eduskuntaa erittäin hyvästä keskustelusta, joka toki aika paljon laajeni tämän hallituksen esityksen ulkopuolelle, mutta se hallituksen esityksen tavoite pitää kurissa vuokra-asumisen kustannuksia, on saanut täällä laajaa tukea, ja toivon sille hyvää käsittelyä eduskunnassa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhujalistalla vielä edustaja Viitanen. — Olkaa hyvä.

15.49 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tämä puheenvuoro oli tarkoitettu tuohon debatin jatkeeksi, mutta todettakoon nyt kuitenkin vielä se, että kun täällä sanottiin, että kovasti jotain naurattaa, niin tässähän on se ongelma, että ei muuten naurata, vaan tässä on erittäin vakava paikka. Ja minä olen siitä kaikkein eniten huolissani, että ministeri Tiilikaisella on nyt tuolla taustallaan kovin heikko, voisin sanoa, vähän huono hallitusohjelma. Se on huono siinä suhteessa, että ihan oikeasti täällä kasvukeskuksissa, missä kiperästi tarvitaan lisää kohtuuhintaisia koteja, tämä ohjelma on nyt ottamassa sitten valtion tukia muun muassa pois ja tekemässä monia heikennystoimia.

Toisaalta, kun puhumme koko maan edellytyksistä, otan esimerkiksi investointiavustukset. Viime kaudella monta kertaa kysyttiin, miten saamme meidän ikäihmisillemme riittävästi vaikka palveluasumista ja muuta, ja me suunnittelimme, että koska tämä tarve kasvaa, investointiavustusta nostetaan. Nyt sitä on laskettu. Samoin esimerkiksi lähiöiden kehittäminen: Eri maakunnissa meidän kaikkien lähellä on lähiöitä, niitä täytyy kehittää. Eli tästä olen kantanut huolta ja toivon, että ministeri Tiilikainen nyt kuuntelee meitä täällä oppositiossa, koska me olemme mielellämme sitä yhteistä tavoitetta edistämässä, että täällä ihmisillä olisi kohtuuhintaisia koteja.

Ja tietenkin siihen nähden, kun puhutaan tästä byrokratiasta ja kaikista näistä tavoitteista, mitkä meillä sinänsä ovat yhteisiä, olisin halunnut kuulla tästä energiatodistuksesta pientalojen osalta, vanhojen omakotitalojen osalta, kun siellä oli myös työ eduskunnan edellyttämällä tavalla käynnissä ja en ole kuullut katsausta, missä vaiheessa siellä nyt mennään. Se olisi kiinnostavaa myös ministeriltä kuulla, nyt kun olette paikan päällä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetusta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 81/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

15.51 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Porotalous on syy elää ja olla poronhoitoalueella. Siinä ei näe kunnolla rahallista palkkaa, mutta silti sillä elääpi. Näillä tuloilla jatketaan kulttuurin elävänä pysymistä. Tällä Polura- eli porotalous- ja luontaiselinkeinorahoituksella turvataan tämä peruselinkeino — sen perusta, että tätä elinkeinoa pystytään harjoittamaan — millä sitten on todella suuri kokonaisvaltainen merkitys Lapin, Pohjois-Suomen ja koko Suomen olemassaololle. Matkailuun ja hyvin moneen elinkeinoon tämä kokonaisvaikutus on todella huikea. Tässä laissa eivät pyöri isot rahat, mutta ne ovat tosi tärkeitä.

Porotalouden kannattavuus on romahtanut viime aikoina todella paljon, ja petotilanne on tosiaan se, joka on vaikuttanut siihen kaikkein eniten. Meidän korkein sallittu poroluku on 203 700, mutta se on pudonnut niin, että viime poronhoitovuonna luettiin ainoastaan 186 766 poroa. Tämä tilanne on todella huolestuttava.

Tässä Polura-laissa ei ole onneksi mitään suurempia muutoksia. Tämä on lähinnä päivitys voimassa olevaan lakiin sen perusteella, mitä on ollut EU-säädöksiä ja muita kansalliseen rahoitukseen ja muuhun liittyviä säädöksiä: asioita, jotka tulee hoitaa. Hyvä näin, että on menty nyt tällä tyylillä eteenpäin.

Poronhoitopuolella sinänsä on puhuttu hyvinkin paljon siitä, pitäisikö avata muun muassa poronhoitolaki. Ja ainakin minun mielipiteeni on se, että poronhoitolakia ei saa avata missään nimessä. Eli poronhoitolakia ei saa avata, mutta siinä on muutamia kohtia, erityisesti nämä viljelyvahinkoasiat, joitten osalta olemme nyt aloittaneet työn ja jotka täytyy saada järjestettyä niin, että tämä riitatilanne saadaan hoidettua, sillä meidän pitää pystyä yhdessä elämään tuolla poronhoitoalueella eri elinkeinonharjoittajien kanssa.

Onneksi tässä laissa nyt sitten pysyy muun muassa se, että viljelijöitten suoja-aitoja voidaan korvata tällä. Viiden vuoden aikana on noin 775 000 euroa on käytetty näitten viljelysaitojen rakentamiseen. Nämä ovat asioita, mitä me varmasti tänä talvena tulemme sitten tarkemmin käymään läpi, miten nämä asiat kannattaisi jatkossa tehdä. Mutta tässä vaiheessa tähän Polura-lakiin ei olisi minun mielestäni vielä tarvetta tehdä muutosta.

Sitten muita asioita, mitä tässä laissa nyt sitten on, on se, että on hyvä, että nyt on huomioitu tämä sähköinen menettely. Yhä useampi poromieskin tekee nämä paperityönsä mieluummin sähköisesti. Eli se on hyvä huomio tässä laissa, mutta samanaikaisesti pitäisi huomioida nämä sähköiset ilmoitusasiat muun muassa tuonne petopuolen asioihin. Peto- vahinkoasiat vielä tehdään paperityönä, ja sen ei todellakaan enää tänä päivänä pitäisi siinä muodossa olla, kuten siellä on.

Nämä esitykset ovat onneksi maltillisia. Ja se on hyvä, että jatkossakin pystytään rahoittamaan mönkijä- ja moottorikelkkahankintoja, ja on hyvä, että on huomioitu se, että nyt jatkossa niitä voidaan rahoittaa useammin kuin aikaisemmin, koska ikävä kyllä mönkijät ja moottorikelkat eivät kestä sitä viittä vuotta silloin, kun ollaan aktiivitoissa. Nykyiset poromiehet joutuvat tekemään töitä vielä kovemmin kuin aikaisemmin, koska yhä suuremmat porokarjat ovat pienemmällä henkilömäärällä ja pienempi henkilömäärä joutuu tekemään yhä kovempia ja pitempiä työpäiviä.

Nuorten asiat ovat tässä lakimuutoksessakin nyt sitten tulleet esille. Ja on huomioitava se, että tämän viisivuotiskauden aikana, mikä tässä oli huomioitu, käynnistämistuki on myönnetty 45 nuorelle poronomistajalle, tytölle ja pojalle — huom., myöskin naisia on aloittaneissa nuorissa mukana. Elikkä on hyvä, että meillä on yhä nuoria, jotka ovat kiin-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

nostuneita tästä elinkeinosta. Mutta sitten on pientä hiomista yhä siinä, millä tavalla tämä porotalouden käynnistämistukiasia hoidetaan — porotalouteen ei voi alkaa hetkessä, vaan siihen kasvetaan, elikkä sitä porokarjaa aletaan kasvattamaan jo ihan pienestä lapsesta lähtien — miten se menee, ettei sitten menetä sitä tukioikeutta, kun siihen on kasvanut hiljakseen ja saanut kasattua sen riittävän poromäärän.

Velkajärjestely jäi nytten tästä laista pois. Se ei sinänsä haittaa, koska silloin kun se tuli ja se rakennettiin, oli akuutti tarve, ja minulla on mielikuva, että sen hoitamiseen ei enää mitään isompia toimintoja tarvita.

Mutta sitten tässä laissa on mielestäni semmoinen ongelma, joka oli jo silloin, kun minä kunnassa työstin näitä rahoitusasioita, kunnassa maaseutusihteerin virassa työstin näitä asioita: silloinkin jo puhuttiin, että kyse on poro- ja luontaiselinkeinorahoituksesta, ja tämä todellisuudessa tarkoittaa vain porotalouden rahoitusta. Tänä päivänä... (Välihuuto) — No, hyvin pienessä määrin, se on käytännössä ollut luontaiselinkeino, mutta sitä ei ole käytännössä käytetty luontaiselinkeinojen rahoittamiseen. — Elikkä vaikka tämä antaisi mahdollisuudet, niin mikä siinä on, että me emme ole saaneet käytettyä sitä vielä tänne luontaiselinkeinojen rahoitukseen? Sille puolelle olisi mahdollisuuksia, koska meillä tämä luonnontuotepuoli on todella kasvava elinkeino koko pohjoisella alueella, ja uskon, että sillä tulee olemaan isokin merkitys, mutta sitten on tämä rahoituskuvio, sitä ei ole saatu ehkä rakennettua tai ei ole mielletty riittävästi, millä tavalla sitä elinkeinon kokonaisuutta voitaisiin alkaa työstämään tämän rahoituksen avulla eteenpäin. Tämä on ehkä oman mietintänsä paikka vielä lähiaikoina.

Muita näitä lakimuutosasioita on tässä nyt sitten tämä porotuen ikäraja, joka nyt sitten muuttui. Elikkä nythän on ensimmäinen vuosi, kun porotuessa ei enää sitä 65 vuoden ikärajaa ole. Tämä ikärajan tuli siinä samalla menetettyä, kun maatalouspuolellakin menetetttiin nämä ikärajat. Tämän ikärajan, 65 vuotta, poistaminen on todella kielteinen asia, sillä tämä estää nuorten mahdollisuutta jatkaa elinkeinon piirissä. Elikkä sukupolvenvaihdokset vähenevät todella paljon ja pahasti, ja meidän pitää miettiä sitä, löytäisimmekö me tähän taasen esimerkiksi saamelaiskulttuuriin liittyviä säädöksiä, joiden perusteella voitaisiin saada takaisin se 65 vuoden ikäraja.

Muu porotalouden lainsäädäntöasia: Mietin, mitä tässä kokonaisuudessa olisi nyt järkevää alkaa muokkaamaan, ja ne asiat liittyvät lähinnä petoasioihin. Lähinnä siinä on ensimmäinen asia tämä ahma-asetus, joka pitäisi saada ihan ensimmäiseksi aikaiseksi. Meillä ollaan talousarvioissa varaamassa kyllä tarpeeksi rahaa petovahinkojen korvaamiseen, mutta ei kenenkään etu ole se, että petovahinkojen korvaamisesta puhutaan. Kyllä meidän pitää puhua siitä, että me estäisimme vahingot, ei meistä kukaan halua niitä vahinkoja. Ja ensimmäinen asia on se ahma-asetus, joka pitäisi saada nyt sitten nopeasti, pikaisesti täytäntöön. Myöskin on se, millä tavalla me saamme karhujen määrää vähennettyä. Mutta näitä toimintoja laitamme eteenpäin

Kiitoksia siitä, että tämä asia on saatu nytten menemään tälle rajalle.

16.00 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Maijalaa ensimmäiseksi erittäin hyvästä puheenvuorosta. Porotalous on tosiaan kriisissä, ja sen kriisin ratkaisemiseksi tulisi eduskunnankin yhdessä ponnistella.

Tässä lakiesityksessä on, kuten Maijalakin puheenvuorossaan totesi, useita positiivisia muutoksia, kuten sähköisen tukihaun mahdollisuus. Yksi positiivinen muutos on myös se, että näiden tukihakemuksien käsittelyt siirretään nyt kokonaisuudessaan Lapin ely-kes-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

kukselle, millä turvataan sitten tukihakemuksien tasapuolinen käsittely koko poronhoito-alueella.

Asian jatkokäsittelyssä on myös syytä varmistua siitä, että nyt kun sitten johdannaisasetuksia sorvataan, niiden sorvaamisessa huomioidaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain uudistamistyöryhmän muistion huomiot.

Haluaisin erään näkökulman kuitenkin nostaa lakiesityksestä esille, joka on mielestäni hivenen ongelmallinen. Se on esityksen 52 §, jossa todetaan, että saamelaiskäräjien kanssa neuvotellaan varojen ohjaamisesta porotalouteen ja muihin luontaiselinkeinoihin. On tietysti tärkeää, että saamelaiskäräjien kanssa neuvotellaan näistä asioista, mutta ei voi olla niin, että yhtä etnistä ryhmää poronhoitajien joukossa ryhdyttäisiin suosimaan, vaan tämän rahoituksen tulee edelleen jakaantua tasapuolisesti poronhoitajan etnisyydestä riippumatta.

16.01 Pirkko Mattila ps: Arvoisa rouva puhemies! Aluksi on tietysti todettava se tosiasia, että Euroopan unionissa porotaloutta harjoitetaan ainoastaan Ruotsissa ja Suomessa. On ikävä tietenkin lukea, kun tätä säädetään nyt sieltä Brysselin paliskunnasta käsin, joka ei ehkä sitä keskeisintä poronhoitoaluetta ole, että tukijärjestelmän sopeuttaminen EULainsäädäntöön tarkoittaa sitten tiettyjä leikkauksia. Kyllä on kysyttävä taas kerran, säätääkö Euroopan unioni riittävän suurista asioista vai liian pienistä. Jos sivulta 34 suoraan siteerataan: paliskunnan aitalanketta ei saa aloittaa ennen tukihakemuksen jättämistä, ellei EU:n komissio ole antanut suostumustaan. Onko tämä ihan niitä komission ydintehtäviä?

Mutta yhtä kaikki, kiitoksia edellisille kollegoille puheenvuoroista ja porotalouden puolustamisesta. Itse tulen sitten porotalousalueen etelälaidalta, missä se on varmasti toisen tyyppistä kuin Savukoskella ja Enontekiöllä. Tämä on hyvä kuitenkin meillekin, se on kuitenkin ihan merkittävä elinkeino, ja siihen liittyy jalostusta ja sitä kautta sitä elinkeinoketjua.

Sitä ajatellen, mitä edustaja Maijala otti esille ja myöskin edustaja Kärnä näistä luontaiselinkeinoista — luontaiselinkeinoiksi katsotaan kalastus ja metsätalous yhdessä porotalouden kanssa — minä toivon myös, että nyt meillä olisi rohkeutta katsoa tätä maaseudun monialaista yrittäjyyttä ja luoda sitä kautta edes vaikka sitten muutama pysyvä työpaikka. Mutta kun puhutaan nimenomaan porotaloudesta ja siihen liittyvistä maataloudesta ja luontaiselinkeinoista, niin ne ovat niitä meillä olevia paikallisia työpaikkoja, jotka eivät karkaa Kiinaan, mutta sieltä myös sitten vientituotteita jonkin verran varmasti löytyy.

16.03 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia myös edustaja Mattilalle hyvästä puheenvuorosta.

Nyt kun ministeri on paikalla, niin kysyn, jos tässä on mahdollista kysyä: Tässä on puhuttu nyt myös näistä luontaiselinkeinoista, jotka ovat tosiaan tärkeä elementti tässä Polu-ralainsäädännössä, ja niitä ei ole viimeisinä vuosina kehitetty. Itse näen, että osasyyn siihen on se, että meillä eivät ole viimeisiin vuosikymmeniin voineet nuoret yrittäjät edes harkita luontaiselinkeinojen perustamista. Onko ministeri perehtynyt asiaan, ja onko pohdinnassa, että olisi mahdollista myös aloittaa uusia luontaiselinkeinoja Lapissa?

Puhemies Maria Lohela: Puheenvuoroja ei ole pyydetty, joten käyttäkö ministeri Tiilikainen tähän loppuun 3 minuuttia?

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

16.04 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Toisiaankin tämä nyt käsitteillä oleva lakiesitys on annettu sen takia, että pystytään näitä elinkeinotukia myös ensi vuoden alusta eteenpäin myöntämään, vaikka tässä nyt sitten tämä EU-tukikausi muuttuu ja pääpiirteissään tuntuu, että tässä ovat ihan oikeanlaiset ratkaisut löytyneet.

Kuinka laajasti tätä lakia sovelletaan? Itse asiassa tuolla metsätaloudessa ja kalastuksen puolella on oma tukijärjestelmänsä ja näihin on sovellettu sitten muuta lainsäädäntöä. Nyt ei ole suoraa vastausta siihen, miten tulevaisuudessa, pitäisikö tätä luontaiselinkeinoasiasiaa laventaa. Odotan mielenkiinnolla, mitä valiokuntakin tästä lausuu lakia nyt sitten eduskunnassa käsitellessään. Hyviä vinkkejä otetaan toki aina vastaan, miten asiat voisi tehdä vielä paremmin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta sekä luonnonsuojelulain ja metsästyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 82/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

16.05 Kari Kulmala ps: Arvoisa rouva puhemies! Metsästyslaissa ei määritellä, mitä lajin vierasperäisyydellä tarkoitetaan. Myös muun lainsäädännön keskeisenä puutteena on, ettei vieraslajin ja haitallisen vieraslajin käsitteitä ole määritelty. Vieraslajiasetuksen tavoitteena on, että Euroopan unionin jäsenmaat ehkäisevät ajoissa ja johdonmukaisesti haitallisten vieraslajien tuontia ja leviämistä. Samassa asetuksessa säädetään myös toimenpiteistä unionin tasolla haitallisiksi määriteltyjen vieraslajien leviämisen ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi. Mielestäni nämä kaikki edellä mainitut seikat ovat erittäin tärkeitä jo pelkästään luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

Kansallisessa vieraslajistrategiassa on määritelty haitalliset sekä tarkkailtavat tai paikallisesti haitalliset vieraat maaselkärangaiset. Näistä metsästyslain 5 §:ssä lueteltuihin riis-taeläimiin on sisällytetty neljä haitallista vieraslajia: villikani, kanadanmajava, supikoira sekä minkki. Näistä keskityn lähinnä supikoiraan ja minkkiin, koska niitä tavataan lähes koko maan alueella.

Vieraslajiasetuksen 7 artiklan 1 kohdan rajoitukset koskevat tarkoituksellista toimintaa. Saman artiklan 2 kohdan mukaan "jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet myös unionin luetteloon kuuluvien vieraslajien tahattoman tuonnin tai levittämisen ehkäisemiseksi". Kun edellä mainitussa lauseessa sanotaan, että "kaikki tarvittavat

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

toimenpiteet", niin näin ei mielestäni ole tehty minkin ja supikoiran leviämisen ehkäisemiseksi, vaikka paljon onkin jo tehty.

Saman asetuksen 19 artiklan mukaan jäsenvaltioiden käytössä täytyy olla toimenpiteitä, joiden avulla haitallisten vieraslajien vahingolliset vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, siihen liittyviin ekosysteemipalveluihin ja tilanteen mukaan myös ihmisten terveyteen tai talouteen voidaan minimoida. Toimenpiteitä myös mielestäni on, mikäli niitä vain halutaan käyttää.

Vaatimus koskee unionin jäsenvaltion alueella jo laajalle levinneitä vieraslajeja. Laajalle levinneellä tarkoitetaan asetuksen 3 artiklan mukaan haitallista vieraslajia, jonka kanta on jo ohittanut kotiutumisvaiheen, joka on itseään ylläpitävä ja joka on levinnyt ja asettautunut suureen osaan mahdollisesta levinneisyysalueesta, jolla se voi selviytyä ja lisääntyä. Tällaisia lajeja ovat juuri minkki ja supikoira — hirvikärpäsistä puhumattakaan.

Asetuksen mukaisia toimenpiteitä haitallisten vieraslajien hallitsemiseksi ovat lajin hävittäminen, sen kannan säätely sekä lajin leviämisen rajoittaminen. Näitä voitaisiin tehdä helposti juuri minkin ja supikoiran osalta. Minkki sekä supikoira tekevät erittäin pahaa jälkeä metsäkanalintukannalle sekä pesiville vesilinnuille. Minkin ja supikoiran metsästys onkin todellista luonnonsuojelutyötä, josta hyötyvät riistan lisäksi myös monet muut Suomeen kuuluvat lajit. Loukkupyynti ja hyvä koira ovat niiden metsästyksessä edelleen tehokkaimmat keinot.

Suomessa on ollut useita kampanjoita pienpetokantojen pienentämiseksi ja lajien torjumiseksi. Mikään ei näytä onnistuvan. Metsästyslainsäädäntöä tulisikin muuttaa. Keinovalon käytön salliminen tehostaisi metsästystä. Supikoiria voitaisiin tällöin pyytää koiran avulla haaskalta ja lopettaa ne sitten keinovalon turvin turvallisesti. Minkin metsästystä tulisi kohdentaa erityisesti saaristoon ja vesilinnuston kannalta tärkeille suojelualueille, myös luonnonsuojelualueille.

Arvoisa puhemies! Vielä 80-luvulla pienpetojen nahoista sai hyvän hinnan ja ne olivat varsin tavoiteltua turkisriistaa. Turkistarhurit myös ostivat elävänä pyydettyjä yksilöitä. Nykyään pyynti on lähinnä riistanhoitoa. Tällä hetkellä liian moni metsästäjä antaa pienpetojen olla, koska niiden metsästäminen ei ole kovin tuottavaa. Nahasta saatava hyöty ei ole suuri, eikä luonnonnahkaa arvosteta kovinkaan paljon.

Mikäli pienpedot pystyttäisiin hyödyntämään paremmin, metsästäjiä voitaisiin kannustaa enemmän pienpetojahtiin. Mielestäni minkin ja supikoiran pyynnistä tulisi maksaa esimerkiksi 5 euron riistanhoitopalkkio per pienpeto. Tämä lisäisi entisestään metsästysintoa pienpetojen pyyntiin ja olisi erityisesti monelle työttömälle ja nuorelle metsästäjälle mahdollisuus lisäansioon.

Suomessa vuosittain pyydettyvien yli 150 000 supikoiran raatoja voitaisiin myös käyttää biopolttoaineena. Tähän kävisi erityisesti supin nahan alusrasva. Hallitusohjelmassahan on yhtenä kärkihankkeena olla juuri edelläkävijä biopolttoaineiden hyväksikäytössä. Miksi ei myös tässä asiassa?

Hirvikärpänenkin on Venäjältä tullut vieraslaji. Kukahen niille tekisi jotain?

16.12 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy kiitellä edustaja Kulmalaa erinomaisesta puheenvuorosta. Kuten tuli todettua, tämä laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta on todella tarpeellinen. Vieraslajit ovat suurin alkuperäislajien sukupuuttoja aiheuttava tekijä Euroopassa, ja niistä aiheutuu mittavia taloudellisia vahinkoja.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Jatkopohdinnassa, kun asiaa kehitetään, pitäisin tärkeänä, että pohtisimme sitä, voitaisiinko vieraslajien pyyntivalikoimaa laajentaa sallimalla pyynnissä keinovalon käyttö. Tämä helpottaisi esimerkiksi minkin ja supikoiran metsästystä. Edustaja Kulmalakin otti puheenvuorossaan esille tämän riistanhoitopalkkion. Olisi tärkeää, että erityisesti supin ja minkin osalta siirryttäisiin jonkun tyyppiseen pyyntikorvausjärjestelmään, jolloin tämä metsästäminen tulisi taloudellisesti kannattavaksi. Ja totta kai on positiivista, mikäli voitaisiin jopa hyödyntää tuotteita sitten biopolttoaineina.

Tässä lakiesityksessä määritellään vieraslajeiksi sellaiset lajit, jotka on kirjattu Euroopan unionin vieraslajiluetteloon. Olemme saaneet kuitenkin tiedon maa- ja metsätalousministeriöltä, että alustavien tietojen mukaan minkkiä ei oltaisi kirjaamassa tähän listaan. Esitän hartaana toiveenani ministerille, että Suomi pyrkisi nyt kaikilla tavoin neuvotteluissa siihen, että minkki saadaan kirjattua vieraslajilistalle myös Euroopan unionissa, jolloin tämä laki koskettaa myös sitä. — Kiitos.

16.13 Reijo Hongisto ps: Arvoisa rouva puhemies! Lakiesityksen yleisperusteluissa todetaan: "Vieraslajit voivat uhata alkuperäisiä lajeja kilpailemalla niiden kanssa samoista resursseista, saalistamalla, levittämällä tauteja ja loisia tai risteytymällä luonnossa niiden kanssa." Suomen luonnosta on varmuudella tavattu suden ja koiran risteymiä, hybridejä, joiden käytös poikkeaa molempien kantaisiensa käytöksestä. Niiden alkuperää ei ole kyetty selvittämään, mutta tiedetään, että Venäjällä tarhataan koirasusia turkistarkoituksessa ja myös koulutetaan niitä rekikoirakäyttöön. On mahdollista, että tarhoilta karanneet koirasudet ovat risteytyneet susien kanssa ja niin edelleen.

Metsästäjät, monet vastuuntuntoiset eläintutkijat ja ainakin Suomen Kennelliitto pitävät koirasusia vaarallisina ihmisympäristössä. Koirasusien ominaisuuksien periytyminen on vaikeasti ennustettavaa, ja osa koirasusista voi käyttäytyä arvaamattomasti. Ainakin USA:ssa on ihmisiä jopa kuollut koirasusien puremiin. Näin ollen koirasudet ovat kiellettyjä eläimiä monissa Yhdysvaltain osavaltioissa sekä myös naapurissamme Ruotsissa.

Mielestäni villi koirasusi ei kuulu Suomen luontoon ja on sen vuoksi poistettava haitallisena vieraslajina. Osa vastuuntuntoisista metsästäjistä onkin poistanut hybridejä luonnosta, mutta poistotapahtuma on ongelmallinen, sillä hybridin poisto sekoitetaan monta kertaa aidon suden poistoon, ja sen vuoksi poliisi käynnistää pitkän ja kalliin esitutkinnan, jonka rikosnimikkeenä on yleensä törkeä metsästysrikos. Tämän takia on ensiarvoisen tärkeää lisätä suden ja koiran risteymä lakiin. Jos risteymää ei voida lisätä lakiin, on se ehdottomasti mainittava lakia täsmentävässä asetuksessa. — Kiitos.

16.15 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun tätä lakiesitystä tässä selaillee — ja viimeistään siinä vaiheessa, kun kuunteli nämä edellisten edustajien ansiokkaat puheenvuorot — täytyy tulla siihen lopputulemaan, että lakiesitys on todellakin tarpeellinen.

Minä ymmärrän sillä tavalla, että tämä lakiesitys on kuitenkin sidoksissa myös aika tavalla unionin lainsäädäntöön, ja sen myötä ymmärrän myös niin, että kansallisesti on huolehdittava siitä, että näillä EU-säädöksillä ei vaaranneta sitten mitään suomalaista elinkeinotoimintaa. Kai yksi tyyppiesimerkki voisi olla joku täplärapujen istutus ja kasvatus, mutta todella tässä on kansallisista eduista myös tältä osin huolehdittava.

Vieraslajien torjunta ja leviämisen estäminen on todellakin tarpeellista, ja ennaltaehkäisy on tietysti tässä ehdottomasti halvin ja tehokkain tapa. Tähän ennaltaehkäisyyn on

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

varattava tietysti riittävät resurssit ja rahoitus. Ja kun ministeri on paikan päällä, niin aina pitää käyttää tilannetta hyväksi, ja kysyisin, kun ministeri tämänkin lakiesityksen tuntee: millä tavalla ajattelette tähän torjuntaan tarvittavien resurssien riittävyyttä ja tarvetta?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen, 3 minuuttia.

16.17 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Rahasta on aina pula ja niin varmasti tässäkin. Eli tässä ei ole näkymää siitä, että pystyttäisiin nyt jotenkin lisää rahoja osoittamaan tämän lain toimeenpanoon, mutta niin kuin täällä ovat edustajat todenneet, tarpeellinen tämä on. Tuo edustaja Kulmalan esitys, missä hän laajasti kuvasi tätä supikoiran ja minkin haitallisuutta suomalaiselle luonnolle, oli hyvä katsaus, ja nämä ovat ehdottomasti ne meidän luontoon haitallisimmin vaikuttavat vieraslajit täältä eläinpuolelta. Sitten meillä on tietysti hyvin kiusallisia vieraslajeja, niin kuin nämä jätti-ukonputket, myös lupiini jossain määrin on aika kelju, koska niitten hävittäminen ja poistaminen on todella vaikeata, kun ne valloilleen sitten pääsevät.

Täpläravun edustaja Korhonen mainitsi, ja tämä oli oikeastaan sellainen huoli — kun meillä kuitenkin tämä raputalous hyvin pitkälle perustuu täplärapuun, koska tuo jokirapu on rapuruton takia valtaosasta vesistöjä hävinnyt — että mikä nyt sitten tämän EU:n vieraslajilistan ja meidän ravustuksen suhde on. Asia on saatu onnellisesti ratkaisuun. Eli vaikka tuo täplärapu on tällä listalla, niin meidän ei tarvitse ryhtyä aktiivisesti edes yrittämään sen hävittämistä, vaan sitä kantaa voidaan rajoittaa syömällä, jos nyt sanottaisiin tällä tavoin. Eli täpläravun pyynti ja hyödyntäminen on edelleen mahdollista. Toki meidän täytyy, jo ihan suomalaista lähtökohdista, tehdä kaikkemme, että myös jokirapu säilyy ja rapurutto ei sitten leviä uusiin vesistöihin. Tältä osin meidän rapustrategiaamme täytyy nyt varmaan hieman päivittää, mutta hyvä asia on se, että ravustus ja täpläravun pyynti voivat jatkaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi paikkatietoinfrastruktuurista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 83/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi erillisten vesijättöjen lakkauttamisesta kiinteistöinä ja eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 102/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

16.20 **Timo V. Korhonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvä hallitus tekee vain tarpeellisia lakiesityksiä, ja niin myös tämän lakiesityksen osalta. Tämän lakiesityksen koskettamat vesijättömaathan ovat olleet kohtuullisen iso ongelma. Niiden asema on ollut omistuksellisesti hyvin epäselvä, ja tämän epäselvän omistusoikeuden myötä epätietoisuus on koskettanut monissa tapauksissa myös näitä naapurikiinteistöjen omistajia.

Kaiken kaikkiaan tämä esitys noin nopealla selaamisella näyttää hyvältä. Ehkä siellä on, lainausmerkeissä, pykälien sisällä muutamia pieniä epäselvyyksiä, jotka varmaan valiokuntakäsittelyssä nyt sitten selvitetään.

Tähän lakiin näyttää sisältyvän myös kirjauksia kiinteistötoimitusten osalta, ja täytyy nyt todeta se, että nämä kirjaukset ovat ainakin siltä osin erittäin myönteisiä, että näitten kiinteistötoimitusten kustannuksia pyritään alentamaan, ja tietysti tässä täytyy toivoa, että nämä kiinteistötoimitusten alenevat kustannukset eivät kohdistu vain viranomaisiin vaan siitä pystyvät sitten hyötymään myös itse toimitusten kohteet ja asiakkaat.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 103/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

16.22 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen:** Arvoisa puhemies! Maatalouden kannattavuus on vajonnut erittäin heikoksi kuluvana vuonna — salissa oleva asiantunteva edustajaporukka varmasti tietää nuo syyt — ja senpä takia tässä on yritetty myös käytettävissä olevien varojen puitteissa tähän kannattavuusongelmaan puuttua. EU:ssa laadittiin kansallisia kriisipaketteja, jotka tietenkin menetyksiin nähden jäivät kovin vaatimatomiksi, mutta aina jokainen miljoona on tervetullut tässä tilanteessa. Hallitus lisäbudjetis-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

saan syyskuussa osoitti 20 miljoonaa lisämäärärahoja tähän maatalouden kannattavuuskriisin hoitamiseen, ja nyt tämä käsitteillä oleva lakiesitys on sitten se vastaus siihen, miten näitä kriisirahoja pystytään nimenomaan velkaantuneille ja investoineille tiloille kohdentamaan, koska se oli se painopiste tässä lisätalousarviopäätöksessä: juuri pahiten velkaantuneitten ja hiljattain investoineiden tilojen auttaminen tässä vaikeassa tilanteessa.

Täällä on puhujalistalla monia hyvin asiantuntevia edustajia, joten en mene tässä yksityiskohtiin, koska valitettavasti joudun itse myös keskustelusta pois lähtemään. Mutta tämä keskustelu on hyvissä käsissä epäilemättä tässä salissa.

Vielä vain tästä maatalouden kassakriisin asiasta haluan todeta sen, että tuolla EU:n maatalousneuvoston päätöksellä, samalla kun päätettiin näistä kansallisista kriisipaketeista, päätettiin siitä, että on mahdollista maksaa korotettuja tukien maksuvelkoja viljelijöiden maksuvalmiuden helpottamiseksi. Tämä päätös tehtiin syyskuun puolivälissä, ja niin paljon kuin meillä on — aiheestakin ja aiheetta — välillä hallintoa tässä maassa kritisoitu, niin tässä kohtaa Suomi ja tuo EU-komissio toimivat ripeästi yhteen, ja noin kolme viikkoa tämän ministerineuvoston päätöksen jälkeen pystyttiin viljelijöiden tileille tilittämään näitä lfa-tukia 50 miljoonaa euroa enemmän kuin ennen tätä päätöstä olisi ollut mahdollista. Eli tässä kohtaa tämä oli ehkä se merkittävin viljelijöiden maksuvalmiustilannetta helpottava asia, ja nyt myöhemmin, vielä tämän loppuvuoden aikana, jonkun verran lisää näitä korotettuja ennakkomaksuja tulee.

Tässä lakiesityksessä todella luodaan ne raamit ja pelisäännöt, millä tätä kansallista kriisitilaa nyt sitten kohdennetaan velkaantuneille ja hiljattain investoineille tiloille. Tämä on todella tervetullut toimenpide. Vaikka tietenkin raha on aina rajallista, niin olen tyytyväinen, että tässä tiukassa tilanteessa on pystytty tämänkaltainen raha irrottamaan, ja nyt se sitten ripeästi varmasti viedään lainsäädännössä päätökseen, niin että maksutukset voivat mahdollisimman pikaisesti myös tämän lain nojalla alkaa. — Kiitoksia.

16.26 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Kiitokset ensinnäkin ministeri Tiilikaiselle siitä, että tämä esitys on tullut tänne eduskuntaan näin ripeästi.

Synkempi puoli on sitten tämä ministerin itsensäkin toteama rahan niukkuus, 29 miljoonaa euroa. Siitä pitäisi riittää velkaantuneitten ja investoineiden viljelijöiden talouden tilanteen korjaamiseen ja sitten myöskin näiden Venäjä-pakotteitten ongelmien hoitamiseen: puolet nyt sitten menisi tähän velkaantuneisuuden hoitamiseen ja puolet suurin piirtein Venäjä-pakotteitten hoitamiseen.

Meillähan on tosiaan se tilanne, että on aika paljon nuoria, aika syvästi velkaantuneita viljelijöitä, ja jos nyt tällainen viljelijä valitettavasti voi saada vain muutaman tuhat euroa tässä avustusta todennäköisesti, parhaassakin tapauksessa, niin se ei tilannetta tietysti kovin paljon korjaa. Toivoisi, että voisi tulla tämän velkaantuneisuuden hoitamiseen vielä jotakin jatkoakin tässä ajan kuluessa.

Myöskin nämä Venäjä-pakotteet näyttävät olevan vääjäämättä voimassa ainakin ensi kesään asti, ja jos tästä nyt maidontuottajalle tulee litraa kohti laskettuna — etelässähan se maksetaan tietysti eläinkohtaisesti — tuommoinen vajaa puoli senttiä litralta, niin ei sekään ihan kesää taida tehdä. Ja sianlihan tuotanto on aika suurissa likviditeettivaikeuksissa. Sinne pitäisi tietysti mielellään saada EU-tukea, jossa ei ole tuota de minimis -tuen asettamaa kolmen vuoden 15 000 euron ylärajaa.

Mutta kiitokset kuitenkin ministeri Tiilikaiselle. Tämä oli positiivinen yllätys, että tämä kriisipaketti annettiin näin nopeasti.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

16.28 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Kuten ministeri täällä totesi, maatalouden todella hälyttävän heikko kannattavuustilanne on johtanut tällaisen erityisen tuen tarpeeseen. Ja kuten myös ministeri totesi, parasta tässä tämänhetkisessä tilanteessa on varmaankin se, että näitä edellisen hallituksen aikana voimaan tulleita tukimaksatusten myöhästymisiä tai venymistä on nyt saatu kurottua takaisin nopeampaan rytmiin. Ja niin kuin ministeri totesi, tukiennakot pystyttiin sittenkin maksamaan korkeamman tasoisina kuin mitä vielä alkusyksystä tiedettiin. Tästä erityiskiitos ministerille, ripeästä toiminnasta tukiennakkojen prosenttiosuuden korottamisen vaatimisessa. Ja kiitokset myös hallitukselle, kuten tässä edelle sanottiin, siitä, että tähän kriisipakettiin on kaavittu kasaan tarvittavat varat, ja etenkin siitä, että tämä esitys on tullut nyt näin nopeasti tänne meidän käsittelyyn.

Esitys sinällään on valtaosiltaan hyvä. Oikeastaan sen ainoa heikkous on sen kuuluminen de minimis -tukien piiriin, mikä rajaa pois osan muuten tuen kriteerit täyttävistä haki-joista. Tämä on todella hankala asia pienelle osalle velkaantuneista tiloista tai vastikään investoineista tiloista, mutta tietääkseni ei ole olemassa muuta tapaa tämän tuen maksamiseen kuin tämä de minimis -tukijärjestelmä. Pidän hyvänä, että tuki pohjautuu vuoden 2010 kriisitukipykäliin. Se varmistaa myös sen tuen EU:n lain mukaisuuden ja siten nopean maksatuksen. Ja ei voi korostaa liikaa, että juuri tämä nopea maksatus on tässä nyt avaintekijöitä. Kiitokset vielä ministeri Tiilikaiselle ripeästä toiminnasta tuen suhteen.

16.30 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Erinomaisten puheiden jälkeen jää varsin vähän sanottavaa, mutta myös minä haluaisin kiittää ministeriä ja hallitusta erittäin ripeästä ja hyvästä toiminnasta. Nyt on tärkeää, että saadaan tämä laki myös nopeasti eduskunnasta läpi ja tuet maksatukseen.

Haluan myös muistuttaa tätä salia siitä, että elinvoimainen alkutuotanto itse asiassa luo pohjan koko valtion turvallisuuspolitiikalle, ja nyt kun viljelijät ovat kriisissä, niin on äärettömän tärkeää, että hallitus on reagoinut siihen sillä vakavuudella, joka sille kuuluu. — Kiitos.

16.30 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Maatilojen heikko kannattavuus, heikko maksuvalmius on tosiasia, ja erityisen ongelmallistahan tässä on se, että nämä syyt tähän ovat maatilojen ulkopuolella, kansainväliset ja niin edelleen syyt. Joka tapauksessa maatilojen tilannetta ajatellen tämä hallituksen esitys on todella kiireellinen, todella tarpeellinen. Minä itse näen myös sillä tavalla, että on totta kai järkevää, että tämä tuki nytten kohdennetaan sitten tilojen suhteellisen velkaantumisen perusteella. Näen tärkeänä sen, että tukea maksetaan nyt kohdennetusti nimenomaan investoineille ja velkaantuneille tiloille.

Toki on todettava sama, mikä täällä muissakin puheenvuoroissa on jo todettu, että maatilojen kriisiin nähden nämä käytettävät määrärahat ovat kovin vaatimattomia, ja tämänkin myötä on tietysti tärkeää, että nämä tuet pystytään maksamaan mahdollisimman pikaisesti. Mutta kuten edustaja Kivirantakin täällä sanoi, maatilojen kriisi on niin syvä, että tällä kriisitilanteella ei mitään isoa myönteistä ratkaisua tulla saamaan aikaiseksi, ja sen myötä on kyllä tavattoman tärkeää, että näille pahoin velkaantuneille tiloille pyritään hakemaan myös muita, erillisiä ratkaisuja jatkossa.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle Kansainvälisen viinijärjestön perustamisesta tehdyn sopimuksen irtisanomisesta ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 104/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi mielenterveyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 92/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 96/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

16.33 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kehitysvammaisten erityishuollosta annettua lakia. Lakiin tehtäisiin muutokset, joita vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen ratifiointi edellyttää. Tällä hetkellä kehitysvammalaissa on vain yleissäännös rajoitustoimenpiteiden käyt-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

töstä. Perusoikeuksia rajoittavia toimenpiteitä on kuitenkin käytetty erityishuollossa ilman tarkempia lainsäädännöksiä, jotka turvaavat heikossa asemassa olevien täysin toisten huolenpidosta riippuvaisten ihmisten ihmisoikeudet.

Prosessi kohti YK:n vammaisten oikeuksien sopimuksen ratifiointia on tuonut parannuksia vammaisten asemaan. Esimerkiksi jokainen voi nyt asua, missä haluaa. Vuonna 2012 saatiin periaatepäätös kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisen asumisen ja palvelujen turvaamisesta. Asumisohjelman päämäärä on lopettaa laitosasuminen asteittain vuoteen 2020 mennessä ja tarjota tilalle yksilöllisiä asumisratkaisuja. Valtakunnallisessa suunnitelmassa todetaan, että vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuden vahvistamista koskevassa lainsäädännössä keskeinen tavoite on edistää asiakkaiden itsemääräämisoikeuden toteutumista ja minimoida rajoitustoimenpiteiden käyttöä.

YK:n vammaisyleissopimuksen artikla 14 turvaa vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen mahdollisuuden nauttia oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen ja turvallisuuteen. Sen mukaan sopimuspuolten tulee turvata, etteivät vammaiset henkilöt joudu laittoman tai mielivaltaisen vapaudenriiston kohteeksi. Mahdollisen vapaudenriiston tulee tapahtua lainmukaisesti. Vammaisuus ei itsessään missään tapauksessa oikeuta vapaudenriistoon.

Nyt käsitellyssä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan itsemääräämisoikeuden rajoittamista koskevien kehitysvammalain säännösten muuttamista. Aikaisemmin lausunnolla ollut lakiluonnos herätti paljon huolta kehitysvammaisissa ja heidän omaisissaan. Lakiluonnoksessa oli paljon vapauksien rajoittamista. Yleinen käsitys oli, että rajoitustoimenpiteistä säätäminen voidaan tulkita oikeutukseksi pakon käyttöön, minkä pelättiin johtavan rajoitustoimenpiteiden lisääntyvään käyttöön erityishuollossa.

Saadun palautteen johdosta luonnosta muutettiin, itsemääräämisoikeuden merkitystä korostettiin ja useita rajoittamistoimia poistettiin. Nyt käsitellyssä olevan hallituksen esityksen perusteluissa todetaan näin: "Rajoitustoimenpiteisiin voitaisiin laissa säädetyin edellytyksin turvautua vain silloin, kun erityishuollossa olevan henkilön tai jonkun toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden suojaaminen tai merkittävän omaisuusvahingon torjuminen sitä välttämättä edellyttää. Laissa säädetyjä rajoitustoimenpiteitä olisivat kiinnipitäminen, aineiden ja esineiden haltuunotto, henkilöntarkastus sekä lyhytaikainen erillään pitäminen. Muiden rajoitustoimenpiteiden käyttö ei olisi sallittua. Palveluasumisen piirissä olevien kehitysvammaisten henkilöiden itsenäistä suoriutumista on pidettävä pääsääntönä, eikä rajoitustoimenpiteiden käyttö ole perusteltua heidän osaltaan. Rajoitustoimenpiteitä koskevien säännösten soveltamisala päädyttiin siten rajaamaan ainoastaan tehostetun palveluasumisen ja laitospalvelun yksiköihin."

Toivon, että valiokunta käsitellyssään kuulee laajasti eri osapuolia ja asianosaisia sekä mietinnössään varmistaa, ettei ketään ihmistä kohdella kaltoin, ettei ketään sidota tarpeettomasti lääkkein tai sitein. Lain itsemääräämisoikeuksista tulee olla henkilöitä suojaava laki. Kun itsemääräämisoikeuskysymyksissä on päätetty edetä kehitysvammalain kautta, on pikimmiten varmistettava samansuuntaiset itsemääräämistä koskevat pykälät muiden täysin toisten huollettavissa olevien henkilöiden, kuten muistisairaiden tai aivovammapotilaiden, osalta.

YK:n vammaisten oikeuksien sopimuksen voimaantuloa on odotettu kauan. Sopimus turvaa vammaisten henkilöiden oikeudet koulutukseen ja työelämään, antaa heille osallisuuden heitä koskeviin päätöksiin, varmistaa tarpeellisia mukautuksia ja esteettömyyttä. Se on keskeinen ihmisoikeussopimus.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

16.38 Niilo Keränen kesk: Arvoisa puhemies! Suomi on allekirjoittanut YK:n vammaisten oikeuksien yleissopimuksen jo vuonna 2007. Eduskunta hyväksyi tämän sopimuksen viime maaliskuussa, mutta sopimus on edelleen ratifioimatta. Hyväksyessään tämän yleissopimuksen eduskunta edellytti lausumassaan viime talvena, että kansallinen lainsäädäntö saatetaan sille tasolle, että yleissopimuksen 14 artiklan edellytykset täyttyvät. Edellä edustaja Karimäki jo siteerasi artiklaa 14. Siinä sanotaan, että vammaiset henkilöt nauttivat yhdenmukaisesti muiden kanssa oikeutta henkilökohtaiseen vapauteen ja turvallisuuteen eivätkä joudu laittoman tai mielivaltaisen vapaudenriiston kohteeksi.

Arvoisa puhemies! Onko meillä Suomessa sitten näin? Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö on hyvin koulutettua ja osaavaa väkeä. Olen lähes neljä vuosikymmentä tehnyt työtä terveydenhuollossa ja uskallan kyllä vakuuttaa, että näin on, ja myös, että henkilökunta osaa olla hyvinkin empaattinen myös vammaisia henkilöitä kohtaan. Kuitenkin olen myös nähnyt mitä erikoisimpia vammaisten vapauden rajoittamisia. Tiedämme, että osa vammaisiksi luettavista ihmisistä on täysin omatoimisia, mutta osa heistä tarvitsee apua lähes joka hetki. Joku vammaisen voi olla ajoittain käytökseltään hyvinkin haastava ja saattaa toiminnallaan aiheuttaa vahinkoa ja vaaraa niin itselleen kuin myös toisille. Tällaisiakin tilanteita olen nähnyt.

Arvoisa puhemies! Ongelma on siinä, että Suomen lainsäädäntö ei ole ollut tarkka näissä asioissa, joihin tämä yleissopimuksen 14 artikla viittaa. Hallitus on valinnut ratkaisuksi kehitysvammalain korjaamisen. Edellinen hallitus oli tehnyt esityksen, että korjattaisiin lakia sosiaaliasiakkaan asemasta ja oikeuksista, mutta se laki ei ehtinyt keväällä valmistua. Tässä lakiehdotuksessa korjataan 32 §:ää, joka nykyisellään on oikeastaan jopa perustuslain vastainenkin salliessaan vapaudenriiston varsin epämääräisin perustein. Useita muitakin nykyisen kehitysvammalain sanamuotoja korjataan, mutta vammaisen perusoikeuksien kannalta merkittävintä ovat uudessa lakiesityksessä 42 §:ään tehtävät lukuisat muutokset ja lisäykset. Näillä muutoksilla selvennetään ja tarkennetaan nimenomaan vammaisen henkilön itsemääräämisoikeutta, sen mahdollista rajoittamista eri tilanteissa.

Tämän lain voimaantulon jälkeen vammaisia ihmisiä hoitavat ja heistä huolehtivat ihmiset voivat tukeutua suoraan lakiin ja sen sanamuotoihin ja määräyksiin. Myöskin näiden päätösten muutoksenhakuun tulee selkeyttä. Lakimuutokset tähtäävät siihen, että mahdolliset vapaudenrajoitustoimet ovat aina, siis ihan aina, viimesijainen keino, kun suojellaan joko vammaista itseään tai hänen lähellä olevia.

Arvoisa puhemies! Tämä on hyvää lainsäädäntöä.

16.43 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kehitysvammaisten erityishuollosta annettua lakia. Esitetyt toimet ovat tarpeellisia, koska tällä hetkellä laissa on hyvin rajoittuneet ja puutteelliset pykälät kehitysvammaisten itsemääräämisen näkökulmasta. Viime kaudella valmisteltiin hyvin pitkälle lakia asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta ja vahvistamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa. Harmiksemme laki kuitenkin kariutui vaalikauden lopulla, mutta lainvalmistelua on edelleen jatkettava kiireellisesti viime kauden valmistelun pohjalta.

Niin sanottua itsemääräämisoikeuslakia tarvitaan, ja sitä sovellettaisiin sellaisiin asiakasryhmiin, joiden kognitiivinen toimintakyky on alentunut. Arvioiden mukaan se tarkoittaa Suomessa noin 23 000:ta muistisairasta ja muutamaa tuhatta kehitysvammaista henkilöä. Nyt käsittelyssä olevassa esityksessä parannamme ensi vaiheessa vammaisten ihmis-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

ten oikeuksia, mikä on tietenkin tärkeää, mutta merkittävä määrä muistisairaita jää valitettavasti lain ulkopuolelle.

Valmistelussa on otettava huomioon, että ihmisten perusoikeuksia voidaan rajoittaa vain, jos se on välttämätöntä. On hyvä, että itsemääräämiseen liittyvä lainsäädäntö on hyvin yksityiskohtainen ja sillä voidaan säädellä myös hyvin yksityiskohtaisesti muun muassa niin ovien lukitsemisesta, sänkyyn sitomisesta kuin tilanteista, joissa ihminen vastustaa esimerkiksi peseytymistä ja ruokailua.

Nyt on tärkeää, että säädöksiä laajennetaan kehitysvammaisten ihmisten lisäksi myös muistisairaisiin ihmisiin, koska Suomesta puuttuvat tällä hetkellä selkeät säännökset näiden ihmisten perusoikeuksien rajoittamisesta ja vahvistamisesta. Toisaalta nämä säädökset myös vahvistaisivat kirjauksia nimenomaan hoitotyötä tekeville ja antaisivat selkänöjan työn tekemiselle.

Huomionarvoista on, että puutteellisten säädösten takia tällä hetkellä vammaisilta tai muistisairailta saatetaan jopa estää liikkuminen turvallisuuteen vedoten. Näin ollen monet ikäihmiset jäävät ilman esimerkiksi ulkoilun terveysvaikutuksia. Ulkoilunhan on todettu olevan fyysistä ja psyykkistä terveyttä sekä hyvinvointia tukevaa toimintaa, joka vähentää tutkitusti muun muassa infektiosairauksiin sairastumista ja vähentää muistisairaiden ahdistuneisuutta ja myös kivun tunnetta. Tulevaisuudessa onkin erityisen tärkeää lisätä ihmisten tietoisuutta ulkoilumahdollisuuksista ja ulkoiluun liittyvistä hyödyistä, resursseista ja kustannuksista, ja ne tulisi myös sisällyttää itsemääräämisoikeutta vahvistaviksi tekijöiksi.

Lainsäätäjien hyvästä ja tärkeästäkin tahtotilasta huolimatta tarkastellessani näitä lisäyksiä tai viime kauden itsemääräämisoikeuslain luonnosta, on todettava, että valitettavasti lain konkreettiset toimet itsemääräämisen vahvistamiseksi ovat kovin vaatimattomia. Toisaalta myös tärkeitä uudistuksia, esimerkiksi äsken mainitsemani ulkoilua, ei ole lisätty itsemääräämisoikeutta vahvistavaksi tekijäksi ja oikeudeksi. Toisaalta en tiedä, miten itsemääräämisoikeus voidaan jatkossa taata ja vahvistaa, jos esimerkiksi hallituksen kaavailemat henkilömitoituksen laskut toteutuvat.

Tarkastellessa itsemääräämistä vahvistavia ja rajoittavia pykälä tulevaisuudessa ongelmaksi muodostuu se tosiasia, että säädöksiä sovelletaan mitä moninaisimmissa tilanteissa oleviin ihmisiin. Pitäisikö laissa kirjata vielä selkeämmin linjaukset siitä, mikä on ihmisarvoista kohtelua ja miten tätä itsemääräämistä positiivisella tavalla konkreettisesti tuetaan? Laki ei saa painottaa ihmistä rajoittavien toimien säätelyä vaan päätavoitetta eli heikommassa asemassa olevien ihmisen rajoittamisen vähentämistä ja ihmisoikeuksien toteuttamista.

Nämä esitykset ovat kuitenkin hyvä alku ja kokonaisuuden ja jatkon kannalta tärkeitä ja tarpeellisia.

16.48 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämän lakiesityksen hyväksymisen myötä Suomi voi ratifioida vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen. On tärkeää, että saamme lopultakin tämän asian hoidettua kuntoon. Tavoitteena on vahvistaa erityishuollossa olevien henkilöiden itsemääräämisoikeutta ja itsenäistä suoriutumista sekä vähentää rajoitustoimenpiteiden käyttöä. Käytännössä rajoitustoimenpiteiden käyttö vaihtelee hyvin paljon eri hoitoyhteisöjen välillä, sillä kysymys on usein työyhteisön kulttuurista, työntekijöiden ammattitaidosta ja osaamisesta sekä erityisesti asenteista.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Kannatan lämpimästi tätä lakiesitystä, mutta samalla toivon, että valmistelussa oleva laajempi itsemääräämisoikeuslaki tulisi nopeasti eduskunnan käsittelyyn. Viime kaudella aloitettu lainvalmistelutyö pysähtyi perustuslakivaliokuntaan aivan viime metreillä. Asialla on kiire, sillä esimerkiksi muistisairautta sairastavien kohdalla hoidossa on paljon turhaa itsemääräämisoikeuden rajoittamista. On muistettava, että turhien rauhoittavien lääkkeiden käyttökin on kemiallista rajoittamista, ja erityisesti näitä toimenpiteitä muistisairaiden kohdalla käytetään paljon.

Mikään laki ei yksin turvaa itsemääräämisoikeuden toteutumista, mutta laki antaa ammattihenkilöiden toiminnalle oikean suunnan ja reunaehdot. Varsinaiset muutokset saadaan aikaan vain työyhteisöjen kulttuuria muuttamalla ja varmistamalla työntekijöiden ammattitaito ja osaaminen.

16.50 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta on lämpimästi tervetullut. Voin sanoa, että tämä on ilon päivä, että olemme saaneet tämän hallituksen esityksen eduskuntaan.

Nämä lakiin tehtävät muutokset mahdollistavat sen, että vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen ratifiointi voidaan nyt tehdä. Tätä on pitkään odotettu. Tuo yleissopimus tarkoittaa sitä, että vammaisille henkilöille taataan yhdenvertaisuus ja todetaan, että kielto kaikkeen syrjintään toteutuu. Kaikissa EU-maissa tämä sopimus on jo ratifioitu, ainoastaan Suomessa, Irlannissa ja Alankomaissa ei, ja on todellakin kunniakysymys meille Suomen eduskunnassa, että tämä lakiesitys saadaan vietyä eteenpäin.

Kuten täällä edustaja Karimäki totesi, oli hyvä, että vammaisjärjestöjä, eri toimijatahoja kuultiin ja todellakin tätä lakiesitystä muutettiin niin, että tähän lisättiin säännökset toimenpiteistä itsenäisen suoriutumisen ja itsemääräämisoikeuden tukemiseksi ja rajoitustoimenpiteiden käytön vähentämiseksi sillä tavalla, että noiden rajoitustoimenpiteiden käytölle asetetaan yleiset edellytykset. Tämä lähtökohta on aivan oikea, eli pakkotoimenpiteitä on tarkoitus vähentää ja mahdollisimman normaali eläminen mahdollistaa kaikille. On todella tärkeää, että sosiaali- ja terveysvaliokunnassa käymme tämän huolella läpi ja vielä pohdimme, ovatko nämä säädökset todellakin riittävät.

Haluan myös todeta sen, että muilta osin kehitysvammalainsäädäntöä on tarkoitus uudistaa vammaisia henkilöitä koskevan sosiaalihuollon erityislainsäädännön uudistamishankkeen yhteydessä. Tämä on tärkeä ja tuettava hanke. Lisäksi sosiaalihuollon asiakkaan, potilaan itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja rajoitustoimenpiteiden käytön edellytyksiä koskevan kokonaisuudistuksen valmistelua on tarkoitus jatkaa erillisenä hankkeena niin, että myöskin muistisairaat ja esimerkiksi aikuisena aivovamman saaneet tulevat tämän ratifioinnin piiriin. Tätä valmistelua haluan todellakin kirittää.

16.52 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tulin vielä tänne pönttöön kiittämään edustajatovereita hyvistä puheenvuoroista. Edustajat Sarkomaa ja Keränen käyttivät hyvät, asiantuntevat puheenvuorot, kuten myös edustajat Nurminen ja Mäkisalo-Ropponen, jotka muistuttivat erityisesti muistisairaiden aseman tärkeydestä ja siitä, että hyvään hoivaan kuuluu inhimillisyys ja ihmisarvot ja että me tarvitsemme myös itsemääräämisoikeuksien parantamisen kaikkien henkilöiden osalta, kuten sosiaali- ja terveydenhuoltolain uudistus viime kaudella olisi tarkoittanutkin.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Mutta iloinen asia on se, kuten edustaja Sarkomaakin muistutti, että tämän lain myötä meillä on mahdollisuus vihdoinkin ratifioida YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus. Tämä on ollut erittäin pitkä taival. Tämän YK:n yleissopimuksen taustallahan ovat ihmisoikeussopimukset. Se oli valmistelussa YK:ssa vuosina 2002—2006, ja silloinkin suomalaiset vammaisjärjestöt osallistuivat kansallisten kantojen valmisteluun. Suomi neuvotteli osana EU-maita, yhtenä siinä kokonaisuudessa, ja Suomi oli peräti puheenjohtajamaana vuonna 2006 vetämässä neuvotteluja, kun yleissopimus hyväksyttiin, joten se, että olemme viimeisten EU-maiden joukossa, jotka eivät vielä ole ratifioineet sopimusta — itse asiassa on jäljellä vain kolme EU-maata, joilta viimeinen ratifiointi puuttuu — on kyllä meille osittain häpeäksi. Mutta siitä voimme olla iloisia, että olemme halunneet kuitenkin saattaa lainsäädännön sopimuksen tasolle ennen kuin ratifiointi on viety loppuun asti.

Sopimus on vammaisille henkilöille ja heidän läheisilleen äärimmäisen tärkeä: se mahdollistaa vammaisten henkilöiden osallisuuden heitä koskevissa päätöksissä. Vammaisjärjestöt odottavat erityisesti tämän artiklan täytäntöönpanoa. Sopimuksen artiklassa 2 määrittellään kohtuulliset mukautukset työpaikoilla, jotta työnteko olisi mahdollista myös vammaisille henkilöille. Esteettömyyttä ja saavutettavuutta korostetaan myös sopimuksessa, ja itse asiassa niitä korostetaan sillä tavalla, että ne tuovat Suomenkin käytäntöön uusia oikeuksia ja mahdollisuuksia parantaa esteettömyyttä. Vammaiset naiset ja lapset huomioidaan myös erityisellä tavalla YK:n vammaissopimuksessa, kuten myös koulutus- ja työllisyyskysymykset. Koulutus kuuluu jokaiselle sitä haluavalle.

Yleissopimuksen täytäntöönpanoon liittyy myös kansainvälinen seuranta, ja tässä myös kansalaisjärjestöt tulevat tekemään rinnakkaisraportit. Meillä myös kansallisen täytäntöönpanon seurannassa ovat eduskunnan oikeusasiamies ja Ihmisoikeuskeskus mukana, joten voimme varmistua, että vammaisten osalta ihmisoikeudet vahvemmin toteutuvat, kun saamme sopimuksen ratifioitua.

Suomi on allekirjoittanut sopimuksen vuonna 2007, ja kuten monet edustajat muistavat, viime kaudella hyväksyimme eduskunnassa myös sitä koskevan lainsäädännön ja myöskin ponnen, jossa edellytimme sitä, että myös itsemääräämisoikeuskysymykset tulee saattaa hyvälle tolalle ennen sopimuksen ratifiointia.

Laki lailta on edetty kohti YK:n vammaisten oikeuksien sopimuksen tasoa. Vuonna 2011 tehtiin muutokset kotikuntalakiin, jolloin vammaiset henkilöt voivat asua missä haluavat. Teimme muutoksia sosiaalihuoltolakiin, joka paransi heidän asemaansa peruspalveluissa. Vuonna 2015 saimme yhdenvertaisuuslainsäädännön riittävälle tasolle. Ja nyt kun vielä tämä viimeinen loppusilaus, itsemääräämisoikeus kehitysvammaisten henkilöiden osalta, saadaan kuntoon, niin voimme saattaa sopimuksen ihan lopullisesti voimaan. — Kiitos.

16.56 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! On todellakin suuri päivä lähenemässä, kun kehitysvammaisten YK:n sopimus voidaan pikkuhiljaa saada ratifioitua. Myös minä omalta osaltani kiittäisin erittäin hyvistä puheenvuoroista ja tuon myös terveisiä oltuani hyvin tiiviissä yhteistyössä vammaisen lapsen äidin kanssa. Mielenkiinnolla odotimme, mitä pykälät esimerkiksi tästä itsemääräämisoikeudesta ja itsenäisen suoriutumisen tukemisesta tuovat tullessaan ja toisaalta tästä tahdosta riippumattomasta erityishuollosta, koska niihin liittyy sellaisia kysymyksiä, ehkä huolia ja pelkojakin, millä tavalla asiat lakipykälissä esitetään. Täytyy sanoa, että kun näitä lakipykäläiä luin ja myös luettiin yhdessä, niin oli ilo todeta, että lainvalmistelu mielestämme on ollut hyvää ja tämä teksti — vammaisten

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

henkilöiden oikeudet ja myös tämä itsemääräämisoikeus, siihen liittyvät asiat ja myös se tahdosta riippumaton erityishuolto ja nimenomaan se, että vammaisuus sinänsä ei ole peruste määrätä henkilöä tahdosta riippumattomaan erityishuoltoon vaan se määritellään ihan muuta kautta — on hyvää, ja tuon terveiset, sanoisinko, kentältä, ja kiitokset myös tähän saliin.

Toinen asia, minkä haluaisin nostaa esiin ajatellen tässä myös vammaisia lapsia, on tämä yleissopimus lapsen oikeuksista, mikä koskettaa siis myös vammaisia lapsia. Haluaisin sen tuoda myös tässä esiin, että YK:n lapsen oikeuksia koskeva yleissopimus turvaa osaltaan lasten yhdenvertaista kohtelua, siis myös vammaisten lasten. Yleissopimuksen perusteella julkisen vallan lapsia koskevissa toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Lapsen molemmilla vanhemmilla on ensisijainen velvollisuus huolehtia lapsen tarvitsemasta huolenpidosta ja kasvatuksesta. Sopimuksessa määrätään myös lapsen oikeudesta elää ensisijaisesti vanhempiensa kanssa ja lapsen etuun perustuen mahdollisuudesta erottaa lapsi vanhemmistaan. Lisäksi sopimusvaltiot takaavat lapsille mahdollisuuden ilmaista näkemyksensä omaa kehitystään vastaavasti itseään koskevissa asioissa. Lapsella on myös oikeus yksityisyyteen, (Puhemies koputtaa) ja tämä kaikki koskee siis myös vammaisia lapsia.

16.59 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Viime kaudella seurasin läheltä ja tarkkaan itsemääräämisoikeuslain valmistelua, ja todellakin ilokseni voin todeta, että ajattelutapa on muuttunut. Se itse asiassa muuttui jo sen viime kauden ajanakin. Ensimmäinen versiohan tästä lakiesityksestä lähti siitä, miten itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa, ja ne rajoitustoimenpiteet olivat siinä ensimmäisessä versiossa keskiössä. Sitten vähitellen tämä lakiesitys on muuttunut, niin kuin se tässäkin näkyy, ja nyt lähtökohta on, miten itsemääräämisoikeutta voidaan tukea ja mahdollistaa.

Toivon todella, että sosiaali- ja terveysvaliokunta katsoisi vielä kerran tarkkaan sen, että tämä itsemääräämisoikeuden tukeminen ja mahdollistaminen on varmasti keskiössä, että sinne ei jää mitään kohtaa, jossa olisi ristiriitaa tämän perusperiaatteen kanssa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 107/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.00 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tärkeintä tässä lakiesityksessä on potilasturvallisuuden vahvistaminen, ja toiseksi tavoitteena on edistää ammattihenkilöiden liikkuvuutta. Potilasturvallisuuden kannalta kielitaitovaatimus on keskeinen. Tämä lakiesitys on siis kannatettava, mutta en ole vielä hyvin tarkkaan pystynyt perehtymään sisältöön — en siis ota siihen sen kummemmin kantaa.

Jos ministeri olisi ollut paikalla, olisin kysynyt, onko tässä lakiesityksessä huomioitu kuntoutusohjaajat, ja toivoisin, että valiokunnan käsittelyssä mietittäisiin, pitäisikö tähän lakiin jollain tavalla saada myös kuntoutusohjaajien ammatti.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa vielä yhden tärkeän asian esille, vaikka se menee hiukan tämän lakiesityksen ohi tai sivuun: Ammattihenkilöiden pätevyys on tärkeä asia, ja hyvä, että se määritellään tarkasti, mutta terveydenhuollon ammattilaisten opettajien pätevyysien määrittely onkin tällä hetkellä paljon epämääräisempää. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut voivat suhteellisen vapaasti määritellä, kuka opettaa tulevia ammatilaisia. Minun käsitykseni mukaan yliopistoissa itsesäätely toimii suhteellisen hyvin, mutta valitettavasti minä tiedän tälläkin hetkellä ammattikorkeakouluja, joissa sairaanhoitajaopiskelijoille ammattiaineita opettaa esimerkiksi kemisti tai bioanalyttikko, joilla ei ole siis mitään omaa käsitystä tai kokemusta juuri sairaanhoitajan työstä — ja nyt en puhu yleisistä aineista vaan puhun nimenomaan ammattiaineista, siitä perustyöstä, jota se sairaanhoitaja tekee. Minusta voidaan aiheellisesti kysyä, millä kompetenssilla kemisti opettaa sairaanhoitajan työtä tuleville sairaanhoitajille. Minusta tämä on sellainen asia, josta pitäisi miettiä jotain säädöksiä.

17.02 Sari Sarkomaa kok: Kunnioitettu puhemies! Käsittelyssä oleva lakiesitys liittyy osaltaan ammattipätevyyden tunnustamista koskevan direktiivin muutosten täytäntöönpanoon Suomessa, ja todellakin tämän esityksen tarkoituksena on kehittää ammattipätevyyden tunnustamisjärjestelmää sujuvammaksi, edistää ammattihenkilöiden liikkuvuutta, edistää potilasturvallisuutta ja todellakin vahvistaa potilaan ja asiakkaan asemaa terveydenhuollossa. Tähän asiaan on meidän sosiaali- ja terveysvaliokunnassa huolella paneuduttava.

Totean, että tässä on seikkoja, joita erityisesti haluan nostaa esille, kuten osittainen ammatinharjoittamisoikeus. Me tiedämme, että sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusten osaamisalueissa eli kompetensseissa on todellakin eroja EU- ja Eta-valtioiden välillä, ja on hyvin tarkkaan katsottava tämä osittaisen ammatinharjoittamisoikeuden myöntäminen terveydenhuollon ammattihenkilöille Suomessa. Tähän paneudumme valiokunnassa.

Pidän hyvänä erityisesti sitä, että kielitaidon testaaminen voitaisiin määrätä pakolliseksi myös EU- ja Eta-valtioiden kansalaisille silloin kun tehtävällä on vaikutusta potilasturvallisuuteen. Tämä on odotettu uudistus Suomessa, ja todellakin kielitaito voitaisiin tarkistaa, kun ammattipätevyys on muuten tunnustettu. Pidän myöskin tärkeänä, että kielitaidosta varmistutaan ennen ammatinharjoittamisoikeuden tai ammattinimikkeen käyttöönotto-oikeuden myöntämistä, eli näinpäin tämän haluan tässä nähdä.

Pidän myös tuon sähköisen hälytysjärjestelmän käyttöönottoa tärkeänä, kun terveydenhuoltoon liittyvän työvoiman liikkuvuus lisääntyy. Tämä on merkittävä asia.

Ihan lopuksi, arvoisa puhemies, vielä haluan kiinnittää tärkeään asiaan huomiota eli tähän jatkuvaan ammattilliseen kehittymiseen, joka on osa tätä direktiivin toimeenpanoa. On

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

todella tärkeää, että terveydenhuollon ammattihenkilöt voivat työuransa aikana ajanmukaistaa tietojaan, taitojaan ja pätevyyttään säännöllisesti eikä tämä tapahdu vain automaattisen tunnistamisen piirissä olevien ammattien sisällä. Ja on hyvä harkita vielä, kun tätä lakiesitystä käydään läpi, onko tarpeen täsmentää täydennyskoulutukseen liittyviä laadullisia ja määrällisiä suosituksia (Puhemies koputtaa) sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön osalta.

17.04 Jaana Laitinen-Pesola kok: Arvoisa puhemies! Tässä laissa ehdotetaan monia tekijöitä, joiden tarkoituksena on nimenomaan edistää terveydenhuollon ammattihenkilöiden osaamista, vahvistaa ammattipätevyyttä, ja tärkeätä on myös lisätä potilasturvallisuutta. Näitä tällaisia asioita on jo tässä edellä mainittu eli tämä eurooppalainen ammattikortti, kielitaidon varmistaminen, sähköinen hälytysjärjestelmä ja jatkuva ammatillinen kehittyminen.

Se ongelmallinen asia tässä ammattipätevyysdirektiivissä on se, että tässä on tarkoituksena säätää myös tästä osittaisesta ammatinharjoittamisoikeudesta, joka tarkoittaa sitä, että henkilö ei saa harjoittaa kaikkea ammattiin liittyvää toimintaa vaan hänellä on rajoitettu oikeus toimia tehtävissä. Entisenä ison yksikön esimiehenä voin kokemuksesta sanoa sen, että on kyllä täysin mahdotonta valvoa tällaisten henkilöiden toimintaa, jos näin olisi. Silloin kun tämä valvonta ei onnistu, se myös tarkoittaa sitä, että helposti tällä on negatiivisia vaikutuksia potilasturvallisuuteen, ja me emme varmaan missään nimessä halua sellaisia ratkaisuja täällä Suomessa tehdä. Muun muassa Lääkäriliitto, Farmasialiitto ja Tehy ovat näissä omissa lausunnoissaan ottaneet kantaa siihen, että tällainen osittainen ammatinharjoittamisoikeus ei sovi heidän edustamiensa ammattien edustajille, ja toivonkin nyt siten, että sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta tarkasti myös miettii, mitä tämä osittainen ammatinharjoittamisoikeus sitten käytännössä tarkoittaisi meidän terveydenhuollossa.

17.06 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Laitinen-Pesolan näkökannat, hänen esille nostamansa asiat ovat kyllä erittäin tärkeitä ja keskeisiä, ja sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa tarvitsee varmaan tarkkaan miettiä, millä tavalla näitä sitten ehdotetaan eteenpäin lakiin laitettavaksi.

Monia hyviä asioita tässä oli. Yksi, minkä tahtoisin nostaa esiin, on mielestäni varsin helposti toteutettavissa ja erittäin tärkeää eli tämä kielitaidon tarkistaminen myös EU- ja ETA-maiden kansalaisilta. Meillä on kuitenkin potilas—lääkäri-suhteessa, terveydenhuollossa potilaan ja hoitajien, eri ammattihenkilöiden välillä erittäin tärkeää, että se kommunikatio on sellaista, että puolin ja toisin tulee oikein ymmärretyksi. Ja varsinkin, jos me ajattelemme, että me haluamme, että meillä on potilas keskiössä — on määritelty potilaslähtöinen terveydenhuolto, missä potilas tulee oikealla tavalla nähdyksi ja kuulluksi ja ymmärretyksi — on erittäin tärkeää, että on riittävän hyvä kielitaito, eikä vain tietyissä teoreettisissa kielikysymyksissä, vaan että se kielitaito on riittävän hyvää myös siinä käytännön kommunikaatiossa ottaen huomioon muun muassa suomalaisten moninaiset murretaustat ja eri-ikäisten ihmisten ilmaisutaidon.

Kaiken kaikkiaan on mielestäni erittäin hyvä, että tähän asiaan on puututtu ja puututaan tarkemmin, mutta näkisin, että sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa on kyllä syytä sitten miettiä ja katsoa pykälä pykälältä tarkemmin, millä tavalla näitä määritellään. Mutta tervetullut lakiehdotus kaiken kaikkiaan.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

17.08 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Haluan ainoastaan kiittää edustaja Laitinen-Pesolaa tästä erittäin tärkeän asian esille nostamisesta, koska jos tavoitteena on tosiaan potilasturvallisuuden ylläpitäminen ja parantaminen, niin tämä osittainen ammatinharjoittamisoikeus ei kyllä sovi suurimpaan osaan terveydenhuollon ammatteja. Kysymys on potilasturvallisuudesta, mutta kysymys on myöskin työn järkevästä organisoinnista siellä työpaikoilla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle ampuma-aselain muuttamisesta annetun lain muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 100/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

17.09 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt ehdotettu esitys rajaa siirtymäajan koskemaan vain velvollisuutta säilyttää yli viisi ampuma-asetta turvakaapissa tai poliisin erikseen hyväksymissä säilytystiloissa. Tärkeintä ampuma-aseen omistajan on kuitenkin aina huolehtia siitä, ettei ase joudu väärin käsiin, olipa niitä yksi tai enemmän. Tämänhän vastuullinen metsästäjä, reserviläinen tai aseharrastaja ymmärtää jo muutenkin. Heille siinä ei ole mitään uutta. Pidän kuitenkin hyvänä, että siirtymäaikaa turvakaapin hankintaan on annettu viisi vuotta.

Mikäli valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen, käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista, 1101/2015, sen 41 §, olisi tullut esitellyllä tavalla voimaan, olisi se asettanut kaikkien patruunoiden säilytykselle myös kotiloissa täysin kohtuuttoman ja tarpeettoman 30 minuutin palosuoja vaatimuksen. Onkin hyvä, että asetus on uudelleen valmisteltavana. Juuri kenelläkään aseiden ja patruunoiden omistajalla ei ole paloturvakaappia valmiiksi hankittuna — paloturvakaappia patruunoitaan säilyttää tällä hetkellä yli puoli miljoonaa suomalaista. Aseiden säilytykseen kelpaava turvakaappi ei olisi käynyt, ellei olisi ollut näyttää siinä olevaa palosuojausta. Käytännössä yhdistetty murto- ja palosuojaus on vain erittäin kalleissa yhdistelmäkassakaapeissa, jotka asekaapin koosta riippuen maksavat useita tuhansia euroja. Patruunoiden säilytykseen riittävän kokoinen paloturvakaappikin maksaa useita satoja. En pidä tällaista 30 minuutin palosuoja vaatimusta aseille ja patruunoille tarpeellisena.

17.11 **Peter Östman kd:** Arvoisa rouva puhemies! Voimassa olevan ampuma-aselain säännökset edellyttävät hyväksytyn turvakaapin hankkimista kymmenelletuhannelle luvanhaltijalle. Nyt hallituksen uudessa lakiesityksessä tiukennetaan säilyttämistä koskevaa

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

sääntelyä niin, että sekä erityisen vaaralliset ampuma-aseet että enemmän kuin viisi ampu-
ma-asetta on säilytettävä sisäministeriön asetuksen mukaisessa turvakaapissa tai poliisin
erikseen hyväksymissä säilytystiloissa.

Arvoisa puhemies! Kun turvakaappien hinnaksi on arvioitu noin 400 euroa per kaappi,
niin tämä tarkoittaa noin 24 miljoonan euron kokonaiskustannusta. Kun kyse on näinkin
mittavista kustannuksista, olisi syytä varmistaa, että hallituksen koordinaatit ja kriteerit
olisivat kunnossa. Epäilen, että näin ei ole.

Vuonna 2002, kun turva-alan eräät toimijat selvittivät asiaa, kun käsittelyssä oli myös
EN-standardi 14450, niin he saivat siihen Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton seuraava-
vanlaisen kannanoton: "Kyseisen testin mukainen murtosuojaus on niin alhainen, että va-
kuutusala tuskin tulee huomioimaan ohjeistuksessaan tämän testin mukaisia säilytysyki-
köitä. Suhtaudumme varauksin tämän standardiehdotuksen mukaan testattujen tuotteiden
käyttökelpoisuuteen. Vertailun vuoksi mainittakoon, että arvosäilytysyksiköille nouda-
tamme standardin SFS-EN 1143-1 -luokituksia siten, että kahden alimman luokan tuotteita
ei hyväksytä arvosäilytysyksiköksi."

Tämä standardi SFS 5870 tehtiin aikanaan ruotsalaisen standardin mukaan vastaamaan
uuden aselain vaatimuksia vaarallisiksi luokiteltavien aseiden osalta. Kun katsotaan Ruot-
sin tilannetta, niin heillä näyttää olevan myös edelleen voimassa kansallinen kaappistan-
dardi, joka on SS 3492, ja tämä on "Säkerhetsskåp — Provning och utvärdering av in-
brottsskydd". Tämän standardin vastaavuudesta käydyssä keskustelussa Ruotsissa todet-
tiin jo vuonna 2005, että EN 14450 -standardi ei vastaa poliisin vaatimuksia asekaapeille.

Arvoisa puhemies! Tähän sanon evästyksiksi hallintovaliokunnan jäsenille: ottakaa
huomioon nämä eri standardit, että täyttävätkö ne ne kriteerit, mitä todella haetaan. Epäi-
len vahvasti, että näin ei ole, ja voin sanoa, että minulla on 20 vuoden kokemus turva-alalta.

17.14 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa on usein keskus-
teltu ampuma-aselain muutoksista, ja jälleen kerran on esitys, jossa voimaantulosäännöstä
ehdotetaan muutettavaksi niin, että viiden vuoden siirtymäaika koskisi yli viiden ampuma-
aseen säilyttämistä. Tässä hallituksen esityksessä on hyvää se, että siirtymäaika on viisi
vuotta, mutta niin kuin tuossa äsken kuulin, tämä palosuojakaappiasia on kyseenalai-
nen tässä esityksessä, ja toivonkin, että hallintovaliokunta käsitellessään asiaa erityisesti
kiinnittää tähän asiakohtaan huomiota.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

**14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perhehoitolain 20 §:n, omaishoidon tuesta an-
netun lain 10 §:n, kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 23 §:n, sosiaalihuoltolain
27 e §:n, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain, työtapaturma- ja ammattitauti-
lain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain sekä urheilijan tapaturma- ja
eläketurvasta annetun lain muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 93/2015 vp

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.15 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Viime kaudella päätettiin uudesta työtapaturma- ja ammattitautilaista, jota sovelletaan työ- ja virkasuhteessa tehtävään työhön sekä yrittäjätyöhön. Tämä laki astuu voimaan ensi vuoden alussa, ja jo tätä lakia päätettäessä todettiin, että lainsäädäntöä tulee täydentää jatkossa perhehoitajiin, omaishoitajiin, kuntouttavaan työtoimintaan osallistuviin. Nyt haluankin kiittää hallitusta siitä, että tämä lakiesitys tuli näin nopeasti eduskunnan käsittelyyn. Nyt saadaan myös edellä mainitut ryhmät asianmukaisen ammattitauti- ja tapaturmalain piiriin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 95/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 16. asiasta.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 94/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 97/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 18. asiasta.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 98/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajokorttilain, kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 2 ja 4 §:n sekä alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 84/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

17.18 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa puhemies! Eräs hallituksen tärkeimpiä tavoitteita on normien purku, ja tässä hallituksen esityksessä 84 on juuri siitä kysymys. On hyvä, että tulevaisuudessa päästäisiin siihen, että meillä olisi vain kahdenlaisia traktorin ajokortteja: perinteinen traktorin ajokortti, jossa traktorin enimmäisnopeus on 40 kilometriä tunnissa, on niin sanottu T-luokan ajokortti, ja liikennetraktorin ajokortti, jossa enimmäisnopeus on 60 kilometriä, on LT-luokan traktorin ajokortti. Saadaksean tämän ajokortin 16-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

vuotiaana täytyy suorittaa teoria- ja käsittelykoe. Tätä pidän erittäin hyvänä ja tärkeänä. Yli 60 kilometriä tunnissa kulkevat traktorit tarvitsevat sitten jo auton ajokortin.

Haluan kuitenkin kiinnittää tässä esityksessä huomiota tähän kappaleeseen: "Traktorin kuljettajalta vaadittaisiin kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettu kuorma-auton kuljettajan ammattipätevyys, jos traktorin kuljettaminen edellyttää kuorma-auton ajokorttia." Elikkä kyse on näistä isoista, yli 60 kilometriä tunnissa kulkevista traktoreista. Vähän ihmettyttää, että pitäisi tyhjääkin traktoria ajaessaan olla ammattipätevyytuskinto. Eikö pelkkä ajokortti riitä? Pidän tätä hiukan ristiriitaisena ja toivon, että liikennevaliokunta ottaa käsittelyssään asian huomioon.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle kansainvälisestä tieliikenteestä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

Hallituksen esitys HE 85/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 20. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvoston jäsenille maksettavista palkkioista ja korvauksista annetun lain 1 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 53/2015 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 5/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 5/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 53/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

22. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 33 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 20/2015 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 3/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 22. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 3/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 20/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

23. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 28/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 1/2015 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 23. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 28/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

24. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi siemenkauppalain muuttamisesta ja kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 2/2015 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 24. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 23/2015 vp sisältyvät 1.—2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

25. Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Lakialoite LA 10/2015 vp Peter Östman kd ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 25. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.21 **Peter Östman kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toiminimille ja henkilöyhtiöille hallitusohjelmassa luvattu yrittäjävähennys ei toteudu ainakaan ensi vuonna. Sitä ei ole valtiovarainministeriön talousarvioesityksessä ensi vuoden budjetiksi.

Suomessa on noin 130 000 yrittäjävähennyksen piiriin kuuluvaa yritystä. Näistä noin 7 prosenttia eli 9 000 yritystä on ilmoittanut olevansa voimakkaasti kasvuhakuisia ja siten mahdollisia uusien työpaikkojen luoja. Pienet yritykset työllistävät paitsi palkkaamalla omia työntekijöitä, verkostoitumalla toisten pienten yritysten kanssa ja lisäämällä työllisyyttä myös siten.

Arvoisa rouva puhemies! Siksi kristillisdemokraatit ovat jättäneet lakialoitteen, jossa ehdotamme, että henkilöyhtiöiden osakkaiden, elinkeinonharjoittajien sekä maa- ja metsätalousyrittäjien verotusta kevennetään tekemällä näiden elinkeinotoiminnan tuloksesta 5 prosentin suuruinen yrittäjävähennys. Edellisen hallituksen aikana voimaan tullut osakeyhtiötä koskeva yhteisöveron alennus ei nimittäin hyödyttänyt ollenkaan henkilöyhtiöitä ja elinkeinonharjoittajia. Henkilöyritysten verotus on myös kireämpää kuin vastaavissa tuloluokissa olevien palkansaajien. Yrittäjävähennys olisi oikeudenmukainen ja työllisyyttä lisäävä uudistus.

Kataisen hallitus päätti muutoksista yritys- ja osinkoverotukseen. Vuoden 2014 alusta voimaan tulleilla muutoksilla pyrittiin vahvistamaan yritysten kasvua ja kannustamaan uusien työpaikkojen luomiseen. Yritysten toimintaympäristön parantamiseen tähtäävät toimet olivat tervetulleita ja kannustettavia, sillä uudet työpaikat syntyvät nimenomaan yksityisissä yrityksissä. Yhteisöverokannan lasku 20 prosenttiin ja yrittäjän osinkoverotuksen säilyminen pääosin yhdenkertaisena ja yleistä pääomaveroa matalampana vahvistaa pk-yritysten kasvun mahdollisuuksia keskipitkällä aikavälillä. Tehdyt muutokset koskevat kuitenkin ainoastaan osakeyhtiöitä eivätkä huomioi henkilöyhtiöitä ja elinkeinonharjoittajia. Tämä tarkoittaa, että pienemmät yritykset jäävät vaille kannustinta, vaikka juuri niissä on työllisyyden näkökulmasta suurin kasvupotentiaali.

Jotta yrittäjäyyspolitiikka huomioisi eri yritysmuodot tasapuolisesti, tulee myös henkilöyhtiöiden ja elinkeinonharjoittajien verotusta muuttaa kannustavampaan suuntaan. Tämä voidaan toteuttaa luomalla yrittäjävähennys, jolla henkilöyhtiöiden ja elinkeinonharjoittajien verotusta kevennetään tekemällä näiden elinkeinotoiminnan tuloksesta 5 prosentin suuruinen yrittäjävähennys. Vähennys kaventaisi eroa henkilöyhtiöiden ja elinkeinonhar-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

joittajien verotuksen ja osakeyhtiöiden verotuksen välillä ja loisi myös pienemmille yrityksille paremmat mahdollisuudet kasvuun ja työllistämiseen.

Eduskunnan tietopalvelun syksyllä 2015 tekemän laskelman mukaan 5 prosentin yrittäjäväähennys vähentäisi verotuloja yhteensä 131 miljoonaa euroa. Laskelmassa yrittäjätulovähennys on tehty suoraan bruttotuloista. Laskennallisessa verotulojen vähentymisessä ei ole kuitenkaan huomioitu uudistuksen positiivisia vaikutuksia julkiseen talouteen. Yrittäjäväähennys lisäisi meidän mielestämme merkittävästi taloudellista toimintaa kannustaen yritystoimintaan ja mahdollistaen yritystoiminnan laajentamisen. Pidemmällä aikavälillä yrittäjäväähennyksen käyttöönotto vähentäisi julkisen talouden kustannuksia työttömyyden hoidosta ja lisäisi verotuottoa lisääntyvän yritystoiminnan ja taloudellisen aktiivisuuden kautta. Näin ollen yrittäjäväähennys olisi kasvua ja työllisyyttä parantava uudistus, joka pidemmällä aikavälillä myös parantaisi julkisen talouden kestävyyttä.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä olevan perusteella ehdotamme, että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

"Laki tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään tuloverolakiin 1535/1992 uusi 31 a § seuraavasti: III osaan Tulon veronalaisuus ja tulosta tehtävät vähennykset, sen 1 lukuun Yleiset säännökset lisätään 31 a § Yrittäjäväähennys: Tämän lain 30 §:n mukaisesta jaettavasta yritystulosta vähennetään 5 prosenttia yrittäjäväähennyksenä."

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

26. Lakialoite laiksi takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 11/2015 vp Sari Tanus kd ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 26. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.27 **Sari Tanus kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Takuueläkelain tarkoituksena on turvata Suomessa asuvan eläkkeensaajan toimeentulo maksamalla valtion varoista eläkettä, jos hänen eläkkeensä eivät muutoin riitä kohtuulliseen toimeentuloon. Takuueläkkeen suuruuteen vaikuttavat kaikki muut eläkkeet, joita eläkkeensaaja saa Suomesta ja ulkomailta. Täyden takuueläkkeen saavat vain ne, joilla ei ole mitään muita eläkkeitä. Muut eläkkeet vähennetään takuueläkkeen täydestä määrästä. Takuueläkkeen määrästä säädetään takuueläkkeestä annetussa laissa, ja takuueläke tarkistetaan ilman hakemusta vuosittain tammikuun alusta kansaneläkeindeksillä eli kustannusten nousua vastaavasti. Vuonna 2015 takuueläkelain 8 §:n mukainen takuueläkkeen määrä on 746 euroa ja 57 senttiä kuukaudessa.

Hallitus esittää talousarvioesityksensä yhteydessä takuueläkettä korotettavaksi 23 eurola kuukaudessa, mutta korotuksen jälkeenkin takuueläkkeen määrä ei riitä turvaamaan

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

eläkkeensaajan toimeentuloa takuueläkelain tarkoituksen mukaisesti. Takuueläkkeen korotuksessa tulisi huomioida alhainen lähtötaso ja hallituksen muiden toimien vaikutus kaikkein köyhimpien eläkeläisten talouteen. Hallituksen esittämän korotuksen lisäksi tarvitaan takuueläkkeen lisäkorotus. Määrärahan 15 miljoonan euron lisäkorotuksella voitaisiin takuueläkettä korottaa vielä 10 euroa. Takuueläkkeen määrä olisi siten vuonna 2016 arviolta 777 euroa. Tuntuva korotus takuueläkkeisiin helpottaisi pienituloisimpien eläkeläisten mahdollisuuksia selvitä arjesta. Tämä koskettaa yli 100 000:ta suomalaista, ja yli 100 000 suomalaisen selkeä ostovoiman parantaminen piristäisi myös talouskasvua.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen valtion hyvinvointi on aikanaan laitettu alulle kovalalla työllä. Kova työ, kestävät kristilliset arvot ja lähimmäisestä välittäminen ovat olleet sellainen ohjenuora, jota aikanaan nykyiset ikäihmiset ovat toteuttaneet. He ovat rakentaneet tätä maata vaivaa, energiaa, kaikkea tätä laskematta, ja monet näistä, sanoisinko, usein perheenäidit, ovat kasvattaneet lapsia, uutta sukupolvea, tehneet ankarasti työtä palkatta. Kun me ajattelemme, minkälainen eläkekertymä heille on kertynyt, niin se on kaiken kaikkiaan varsin pieni.

Takuueläke on asia, joka on korotuksen jälkeenkin varsin pieni. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä esittää takuueläkkeeseen 10 euron tasokorotusta talousarviossa esitetyn 23 euron korotuksen lisäksi. Tämä tarkoittaisi, että takuueläkkeen määrä olisi vuonna 2016 arviolta 777 euroa.

Arvoisa rouva puhemies! Toivoisimme, että lakialoitteemme takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta toteutuisi. Sanoisinko, että se on vähintäänkin oikeudenmukaista. Jos meillä olisi varoja enemmän, esittäisimme paljon suurempaa korotusta takuueläkkeeseen, mutta tämä olisi vähintään, pienintään niille ihmisille, jotka aikanaan ovat tehneet todella paljon aikaa, vaivaa laskematta tämän valtion hyvinvoinnin ja meidän kaikkien hyvinvoinnin eteen. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

27. Lakialoite laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lakialoite LA 13/2015 vp Antero Laukkanen kd ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 27. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.32 Antero Laukkanen kd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä ehdottaa lakialoitteessa, että tupakkaveroa korotetaan yhteensä 70 miljoonalla eurolla enemmän kuin hallitus esittää korotukseksi talousarvioesityksessään. Lakialoitteen mukainen tupakkaveron taso asettuisi samalle tasolle vuoden 2016 alusta kuin millä hallituksen esityksessä esitetään sen olevan 1.7.2017 alkaen. Lisäksi esitetään sähkötupakan verottamista samalla periaatteella kuin tupakkatuotteita. Laki-

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

aloite tupakkaveron korotuksesta sisältyy kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Arvoisa rouva puhemies! Tupakoinnin haitat yksilölle ovat kaikkien tiedossa. Myös yhteiskunnalliset vaikutukset ovat hyvin selkeät. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tuoreessa raportissa "Tupakoinnin yhteiskunnalliset kustannukset ja niiden arviointimenetelmät" arvioidaan tupakoinnin maksavan yhteiskunnalle noin 1,5 miljardia euroa. Yhteiskunnan kustannukset syntyvät terveydenhuollon kuormittumisesta, tulipaloista, sairauspoissaoloista, ennenaikaisista kuolemista sekä tulonsiirroista, kuten sairauspäivärahoista.

Tupakoinnista aiheutuviin kustannuksiin nähden tupakkaveron taso on tällä hetkellä liian alhainen. Vuoden 2014 tilinpäätöksen mukaan tupakkavero tuotti valtiolle noin puolet sen aiheuttamista kustannuksista. Hallitus on talousarvioesityksessään esittänyt tupakkaveron korotusta portaattain vuosien 2016 ja 2017 aikana. Nopeampi veronkorotus on kuitenkin perusteltua, kun ottaa huomioon tupakasta aiheutuvat kustannukset ja mikäli halutaan korotuksen vaikuttavan mahdollisimman paljon tupakoinnin lopettamiseen. Nopeamalla aikataululla tehty tupakkaveron korotus tulee lisäämään laitonta maahantuontia ja myyntiä. Tämän ilmiön hillitsemiseen tulee osoittaa riittävät resurssit asianomaisille viranomaisille. Myös matkustajatuonnin valvontaa tulee lisätä.

Arvoisa puhemies! On tärkeää huomioida myös uusien nikotiinituotteiden, kuten sähkösavukkeiden, terveysriskit ja -vaikutukset. Nikotiini itsessään kohottaa verenpainetta, kiihdyttää pulssia ja uusimman tutkimustiedon mukaan myös lisää syöpäriskiä. Uudessa tupakkalaissa nikotiinipitoiset sähkösavukkeet tulee siirtää lääkelain alta tupakkalainsäädännön piiriin. Nuorten tupakoinnin ehkäisyn kannalta on tärkeää, että sähkösavukkeita tulee koskemaan yhtä tiukka sääntely kuin tupakkatuotteita eikä erilaisilla makuaineilla lisätä niiden houkuttelevuutta. Sähkösavukkeiden nikotiininesteille tulisi myös asettaa korkeaan tupakkaveroon verrattavissa oleva vero.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä olevan perusteella ehdotamme, että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta: eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan tupakkaverosta annetun lain 1470/1994 liite, sellaisena kuin se on laissa 977/2014, oheisen liitteen mukaisesti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

28. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rautatielain ja ratalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2015 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 6/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Puhemies Maria Lohela: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 28. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 5.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Pöytäkirja PTK 58/2015 vp

Mietintö pantiin pöydälle 5.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

29. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 5.11.2015 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.37.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen